

FFblaðið

BLAÐ VERKA- OG VEIÐIMANNA

Nr. 277

Hósdagur 26. september 2002

10,-

Eingin hummari
á Skeiva Banka

Søgan hjá einum krígssiglara

Sigurð Simonsen í Fugla-
firði greiðir frá síni sigling
undir krígnum.

Síða 22

75 ár liðin síðan sorgarleikin við "Riddaranum"

25. september 1927 kopp-
aði ein bátur av "Riddara-
num", og sjei mans sjólót-
ust. Vit lýsa hesa hending.

Síða 6

Síða 13

Fiskamarknaðurin 10 ár

Tað munnu vera fá øki, har tað er hent so nógv innan so stutta tíð sum við sølu av fiski. Her eigur Fiskamarknaðurin eisini ein týðandi leiklut, sum vit greiða frá í orðum og myndum.

KÄRCHER

Vit eru einaumboð
fyri KÄRCHER
trýstspularum til
ídnað.

Vit umvæla eisini

TÓRSHAVNAR MASKINHANDIL
v/Tummas Andreasen - Varðagøta 29-30
FO-100 Tórshavn - Tlf. 31 34 42

Fiskimenn settir uttan- fyri dagpengalógina

Við avgerð hjá Kærustovni Føroya eru fiskimenn við einum orði í lógini settir uttanfyri hana. Má rættast sum skjótast.

Síða 26

Alarmur - Skipsvakt - Vakt
Virðishandan - VIP
Náttarvakt - Sjónvarpansni
Atgengðskontrolli
Trygdarráðgeving

211 112

Tín trygd
fyri tryggleika

Níggju brøður:
Átta fiskimenn
og ein skræddari

Síða 5

Her verður
standarin
drigin.

Eingin hummari á Skeiva Banka

Nógvar royndir hava verið gjørdar eftir nýggjum fiskasløgum undir Føroyum gjøgnum tíðirnar. Tíverri má sigast, at nógvar eru miseydnar. Okkurt er tó komið burtur úr onkrum royndum, og hetta mugu vit so bert fegnast um.

Tað hevur onkuntíð

verið frammi, um tað man vera nakar hummari at fáa til havs undir Føroyum. Einstakar royndir hava verið gjørdar, men einki er komið burturúr.

Í summar var ein nýggj roynd gjørd og hesa ferð eitt sindur øðrvísi enn vanligt. Royndin var nevniliga

gjørd av einum skotskum fiskibáti, ið vanliga plagar at vera á hummara- og krabbaveiði. Í egnum sjógví fáa teir hesa veiðina at rigga. Daginntøkan liggur vanliga um £ 100 ella kr. 1.200, og er hetta ikki so galið eftir teirra viðurskiftum.

Vanliga manningin, sum telur 5, var við, og skiftivís vóru føroyskir fiskimenn eisini við, so teir kundu kunna seg um, hvat kom burtur úr. Roynt varð á Skeiva Banka vestanfyri. Men úrslitið gjørdist soltið. Hummari var eingin at fáa. Tað kom onkur heilt

smáur hummari í rúsur- nar, men einki av týðningi, heldur ikki av øðrum fiski. Tað var nógv til av lús, og kann hetta hava spælt inn.

So er spurningurin, hvat meira er at gera. Ofta er tað so við slíkum royndum, at tað ræður um ikki

at gevast, um fyrsta royndin miseydnast. Tað er meira enn so komið fyrri, at fylgjandi royndir geva eina betri mynd av, hvat veruliga er at fáa.

Men hvat ið hendir her, fer so tíðin at vísa.

Hesin brosmukálvurin man hava verið vilstur.

Rúsurnar
eru tómar.

Fiskarímessa við forsetavitjan

Her sæst básurin hjá Injector.

Fyrst í september var ein altjóða fiskivinnuframstýring í Reykjavík. Her vóru framsýningar úr nógvum londum og sjálvsagt eisini úr Føroyum. Hetta er jú eitt frálíkt høvi at hitta verandi og komandi viðskiftafólk, og um tað ikki verður selt so nógv á sjálvari framsýningini, so kunnu skaffast sambond, ið koma til góðar seinni.

Føroyar høvdu felags-

bás, har luttakandi virkni vóru Hydro Tech av Eiði, ið ger bátar til alivinnuna, Injector Door úr Vági, sum hava uppfunnið nýtt slag av trollemum, J. T. Electric, úr Fuglafirði, ið framleiðir útgerð til alivinnuna, Kollafjørð Pelagic, Team 85, Trolvirkið Vónin, North Atlantic Fish Fair og Skipafelagið Føroyar. Afturat teimum var Menningarstovan, ið van-

liga samskipar tiltøk av hesum slag.

Framsýningin var væl eydnað, ikki minst fyri føroyingarnar, sum finga viðisløn fyri besta "bólka-básin". Tað var kanska ikki so nógv beinleiðis nýtt á framsýningini sum heild uttan ein íslensk flakmaskina, sum kundi gera "ringan fisk góðan", eitt sum annars hevur verið roknað sum ómøguligt.

Hetta kann sjálvsagt vera gott, men kann vera ringt, um hetta ger tað, at menn fara at slaka uppá góðskuna.

Ein fittlig stórhending var, at framsýningin fekk íslenska forsetavitjan. Hann kom eisini inn á gólvið á føroyska básinum.

Her síggja vit teir báðar Andrei Melnikov t.v. og Áka Johansen á básinum hjá Menningarstovuni. Hesir báðir umboða eina sjáldsama stóra altjóða vídd. Áki er vestmenningur. Tá hann sum ungur skuldi velja lestrarland, gjørdist tað Mexico. Her kom hann eisini at hitta konuna, sum hann giftist við. Aftaná lokna útbúgving arbeiddi hann í fleiri ár á donsku sendistovuni í Mexico, og fekk hann sera gott innlit í altjóða viðurskipti. Fyri nøkrum árum síðani flutti hann heimaftur og er nú granni hjá Fiskimannafelagnum, har hann arbeiddir á útflutningsdeildini hjá Menningarstovuni. Hetta er eitt virksemt, sum ætlanin er at økja, tí nú verður søkt eftir meira fólki til hesa deild.

Andrei Melnikov hevur eisini eina sjáldsama søgu, sum fyrr er greitt frá her í blaðnum. Hann er russari, ættaður úr Moskva. Hann dugir ein hóp av málum og eitt av hesum er føroyskt, sum hann tosar sera væl, hóast hann bert hevur verið eina góða viku í Føroyum. Hann arbeiddir á russisku sendistovuni í Reykjavík, har hann millum annað stendur fyri tí russiskt/íslenska samskiptinum, tá hann eisini dugir íslendskt. Sum vit greiddu frá í einum undarfarnum blaði, var langabbi hansara við í hermótinum við Stalingrad, sum í veruleikanum avgjórði lagnuna hjá Hitler og hansara ætlaða heimsveldi.

Andrei er føroyavinur um ein háls, og tí var tað ein sjálfvillgja, at hann vitjaði føroyska básin, har hann eisini hitti fólk, hann kendi.

Her eru íslensku forsetahjúnini komin framvið á føroyska básinum. Uttast til vinstru sæst Áki Johansen, sum arbeiddir á útflutningsdeildini á Menningarstovuni. Uttast til høgru er Arne Olsen, sum er ættaður úr Rituvík, men sum er búsitandi í Esbjerg, har hann arbeiddir sum grannskoðari. Hann umboðar Injector Door, sum er eitt tað mest spennandi virksemt, vit hava sæð í Føroyum í fleiri ár. Teir framleiða trollemmar, sum eru grundaðir á prinsippið við jetflogfórum. Hetta merkir í hvussu er, at teir eru orkusparandi. Tað sigst at gangast sera væl hjá teimum, og tað er stórir eftirspurningur eftir lemmunum. Og hóast útlenskir kappingarneytar royna seg, so liggja føroyingarnir enn omaná. Undir liðini á Arna sæst Jan Allan Muller, sum er kendur sum fótbóltsspælari, men sum í hesum sambandi eisini umboðaði lemmarnar úr Vági.

**Skrá fyri
vinnudagin:**
KL. 14.00

Formaðurin í Føroya
Arbeidseigarafelag,
Vilhelm Johannesen
bjóðar vælkominn

KL. 14.10

Landsstýrismaðurin í
vinnumálum
Bjarni Djurholm

KL. 14.25

Ein fiskivinnutjóð og ES,
Árni M. Mathiesen,
íslandskur
fiskimálaráðgjafi

KL. 14.55

Vinnusjónarmið 2002,
Jen Mortensen,
stjóri í Vinnuhúsinum

KL. 15.25

Steðgur – Kalli

KL. 16.00

Vinnan og trúvirði,
Johan Schröder,
stjóri í Radiometer

KL. 16.30

List og gransking sum
íblástur hjá vinnuni,
Eyðun Andreasen,
professor

KL. 17.00

Steðgur

KL. 17.20

Heiðursprógv fyri serligt
átak

KL. 17.30

Ársins virki 2002 verður
kosið

KL. 17.50

Líðugt í
Norðurlandahúsinum

KL. 19.30

Galladagur á Hotel
Føroyum

Meira um tilmelding og
títtakið er at finna á
hemasíðu okkara
www.industry.fo

EIN DAGUR FYRI VINNUNA

Fyrst fekk Havsbrún heiðurin. Síðan kom Tórshavnar Skipasmiðja. Og nú nærkast, at Ársins virki 2002 verður útnevnt. Tað verður avdúkað á árliga vinnudegnum, sum Vinnuhúsið skipar fyri í Norðurlandahúsinum. Vinnudagin fært tú eisini møguleika at hitta onnur í vinnulívinum. Tú hoyrir undangongufólk greiða frá teirra royndum og visjionum um framtíðina. Umframt Ársins virki verður eisini Ársins áttak heiðrað.

Gev boð um luttøku í góðari tíð – holst innan 26. september. Kostnaður fyri tiltakið er 950 kr. við dagurða á Hotel Føroyum um kvöldið. Verður meldað til tiltakið seinni enn 26. september, er kostnaðurin 1250 kr.

Vinnudagurin friggjadagin 4. oktober

VINNUHÚSIÐ
House of Industry

R. C. Effersøesgata 30, FO-100 Tórshavn, Töl 31 18 64, Fax 31 72 78, industry@industry.fo

Stuðlað Vinnudegnum hava

Arcibald og Kristina. Bæði hava havt nógv samband við fiskiskap og fiskivinnu.

Fiskimaður verður 80

Tann 17. september fylti Arcibald Norðberg í Havn 80 ár, og varð hesin dagur hildin við eini stak hugnaligari samkomu í Ebenezer. Um Arcibald kann sigast, at hann er ein gamal fiskimaður. Men hann er eisini úr einum kendum fiskimannaheimi. Hann er sonur Mikkalinu og Niels Paula Norðberg í Hvalba. Brøðurnir Niels Pauli og Steintór vóru kendir trolaramenn, og hava teir eisini lagt navn til teir kendu

hvalbiartrolararnar av sama navni. Niels Pauli og Mikkalina fingi 11 børn, av hesum vóru 9 synir. Av teimum nýggju synunum blivu teir átta trolaramenn, meðan tann nýggjundi, Dánjal, gjørdist skræddari. Archibald fór eisini sum ungur til skips, og hann sigldi stóran part av sínum arbeiðsføru árum. Hann var m.a. við Fiskanesi tann minniliga túrin í 1959, tá "Hans Hedtoft" gekk burtur við mann og mús. Ta

ferðina var Fiskanes í sama farvatni, og merktu teir eisini álvarsemið í hesi støðu. Roynt varð at leita, men har gjørdist einki. Seinni fekk manningin medalju fyri sín leiklut. Aftaná at verða farin í land arbeiddi Arcibald sum vaktarmaður í SMS, og tað umdømi, sum hann fær frá øllum, er, at hann er álitandi, og tað er ordan í har hann er. Archibald giftist fyri skjótt 45 árum síðan við Kristinu Sloan. Kristina er

eisini kend millum fiskimenn. Hon abeiddi í ártíggir á Fiskivinnustovuni m.a. saman við Gunnari Gunnarson, og hon gjørdist eisini kend fyri at vera eitt álitisfólk. Tey bæði fingi børnini Niels Pauli, Andrew, Ella og Mikkalina. Teimum báðum verður ynskt hjartaliga tillukku við hesum stóra degi.

ó.

Av teimum nýggju beiggjunum eru teir seks á lívi, og vóru teir allir samlaðir hendan dagin. Frá vinstri eru teir Arcibald, Evald, Jákup, Dánjal, Kári og Róald. Teir triggir, sum eru farnir, eru Jens, Niiman og Óli. Umframt hesar vóru systrarnar Karin og Kristina. Av teimum er Kristina enn á lívi. Norðbergarar eru nú stuttligir fyrrar, sum dáma væl at arga hvønn annan. Allir beiggjarnir gjørdust fiskimenn við trolara, t.v.s. uttan Dánjal sum "bert" gjørdist skræddari. Tískil føldi Dánjal seg uttanfyri, tá hinir beiggjarnir reypaðu um fult dekk av fiski o.s.fr. So Dánjal fór til ein trolaraskipara og bað hann vælsignaðan lova sær við, um ikki annað sum ferðafólk, so hann kundi sleppa við í reypið hjá beiggjunum. Men parturin hjá Dánjal liggur ikki eftir, tá tað ræður um at fara í fjørðin! Og grindaformaður var hann í nógv ár í Hvalba.

Man tíðin ikki vera farin frá Fiskasøluni!

Herfyri frættist, at stjórin á Føroya Fiskasølu var sagdur starvi uttan nakra ávarðing. Tað var meira enn ringt at finna útav nakrari grundgeving. Hans Jóhannes á Brúgv hevði samb. nevndarformanninum, verið Fiskasøluni ein góður maður, men hóast hetta mátti hann víkja. Nevndin hevði eina "strategi" fyri Fiskasøluna. Her passaði stjórin ikki inn, stórt meira var ikki at frætta.

Tað, sum tó er greitt, er, at menn vita hvørki út ella inn, hvat teir skulu gera við Fiskasøluna. Hetta er ein trupulleiki, tí landið eigur hóast alt 50 mill.kr. og tað er nú ikki so lítið. Tað er ikki so lægið, um menn eru í villareiði. Fiskasølan stavar frá eini heilt aðrari tíð, tá øll flakavinnan var stýrd úr erva frá toppinum í Fiskasøluni.

Fiskasølan hevði reelt solumomonopol, og tað var eisini hon, sum reelt stýrði øllum flakavirkjunum í nøkrum sum líktist planøkonomii, sum teir høvdu í Russlandi fyrr.

Tað var Fiskasølan, sum ikki bert seldi alla framleiðsluna. Tað var eisini hon, sum stýrði henni. Høvuðsuppgávan hjá einum flakavirkisleiðara var at bíða eftir postinum hvønn morgun við boðum um, hvat nú skuldi framleiðast, og hvørjar framleiðslur skuldu steðgast. Seinni komu so boð um avskipan, og aðru hvørja viku kom annað bræv um, hvat virkini skuldu gjalda fyri fiskin saman við eini vegleiðing um útreiðslurnar av hvørji framleiðslu, sum tað var ráðiligt at halda seg til.

Henda skipan mátti kollsigla, og tað sama gjørdi Fiskasølan, sum mátti bjargast í fleiri umførum.

Tískil fingi vit marknaðarbúskap á flakavirkisøkinum, og hetta skapti eitt "búskaparligt undur" innan hesa vinnu. Ein orsök fyri hesum var, at nú fóru virkini sjálvi at selja sín fisk. Har Fiskasølan fyrr seldi stórar nøgdir hjá øllum virkjunum í einum, komu tey einstøku virkini at selja "í smáum" og at laga framleiðsluna eftir hesum. Hetta gav alt munandi hægri prísir bæði á marknaðinum og til fiskimenn. Afturat hesum vóru virkini stuðlað at hava so lágar útreiðslur sum gjørligt, og gagnaði hetta eisini sakini.

Alt hetta tók sjálvsagt týðningarmiklar uppgávur frá Fiskasøluni, sum mátti síggja, at grundarlagið var við at hvørva. Tí skapti tað eisini rættiligt rumbul og orðaskifti, tá Framtaksgrunnurin vist í 1995 bjargaði Fiskasøluni. Seinni kom Fiskasølan at hava sín leiklut sum sölustovnur hjá Føroya Fiskavirking, tá Framtaksgrunnurin eisini bjargaði hesa fyrirkomu.

Men tað var skjótt, at tað var greitt, at hesum makkaraskapi vildi Fiskavirking ikki liva við, so teir settu á stovn sína egnu söludeild.

Hildið var, at hetta fór at vera mønustingurin hjá Fiskasøluni. Kortini kláraði Fiskasølan seg rímiliga "einsamøll" í fleiri ár, og má hetta sigast frákoyrda stjóranum til rós. Men í vár byrjaði prátið um at "privatisera" Fiskasøluna. Her vóru nógvar ætlanir og nógv uppskot, og nógvir fundir, men einki kom burturúr.

Í hesum sambandi kom kjakið eisini upp, hvørt tað yvirhøvur var brúk fyri eini Fiskasølu. Allar royndir hava vist, at mest kemur burturúr við beinleiðis samskipti millum framleiðarar og keyparar. Royndir sigast eisini vera, at keyparar nógv heldur vilja hava beinleiðis samband við framleiðarar enn gjøgnum ein triðja mann, sum í hesum førinum liggur í Havnardali eftir føroyskum viðurskiptum langt frá allari framleiðslu.

Tí er tað ein sera aktuellur spurningur, um Fiskasølan ikki skuldi verið avtíkin sum so. Søluskipanin í Føroyum skuldi havt allar fyrirteytir fyri at virka optimalt. Hjá øllum fyrirkøsum er tað ein spurningur um lív ella deyð at fáa selt sum frægast, og í hvussu er eins væl og grannin.

Aðrar uppgávur sum t.d. fígging mugu kunnu greiðast av peningastovnunum.

So hví ikki taka stigið fult út og ásanna, at Fiskasølan var góð tann tíð ta var, men at tíðin er farin frá henni.

Eitt 75 ára minni:

Sjey mans á "Riddaranum" druknaðu

Í gjár 25. september eru 75 ár síðan, at sjey mans á føroysku sluppini "Riddaranum" druknaðu á Eysturlandinum í Íslandi.

Hetta er ein hending í røðini av sorgartilburðum, sum hava verið føroyskum fiskimonnum fyri, ikki minst undir Íslandi. Vit vilja her á FF-blaðnum minnst tað, sum hendi tá og vilja greiða frá hesum sorgartilburði, sum lýsir væl umstøðurnar hjá føroyskum fiskimonnum og teirra húskjum tá í tíðini.

Vit umrøddu hendingina seinasta ár, tá vit vóru á vitjan í Seyðisfjørðinum og vóru eisini á kirkjugarðinum, har fimm av hesum monnum eru grivnir.

Tá var tað eitt sindur avmarkað, hvat vit kundu greiða frá um hendan feigdardagin hin 25. september 1927. Men síðani hava vit frá avvarðandi fingið bæði tilfar og

myndir, ið gera tað møgulegt at lýsa hesa hending so væl, sum tað letur seg gera.

Hetta tilfar er fyrst og fremst komið úr íslenskum bløðum, ið vit endurgeva í blaðnum í dag. Her verður greitt frá samskiftinum millum føroyskar fiskimenn og íslenskar bøndur, sum seldu føroyingum seyð, so teir kundu hava eitt sindur av feskum í eini tíð áðrenn frystari var uppfunnið, í hvussu er umborð á sluppum. Tað eru nógvir frásagnir um slíkan venskap millum okkara fiskimenn og íslensku bøndurnar.

Men í hesum førinum fekk hetta samband tó ein syrgiligan enda, tá farast skuldi í land við skipsbátinum at avrokna við bóndan, nú farast skuldi heim eftir væleydnaðan túr. Komnir uppundir land kom eitt brot og báturin holvdist. Sjey av monnum

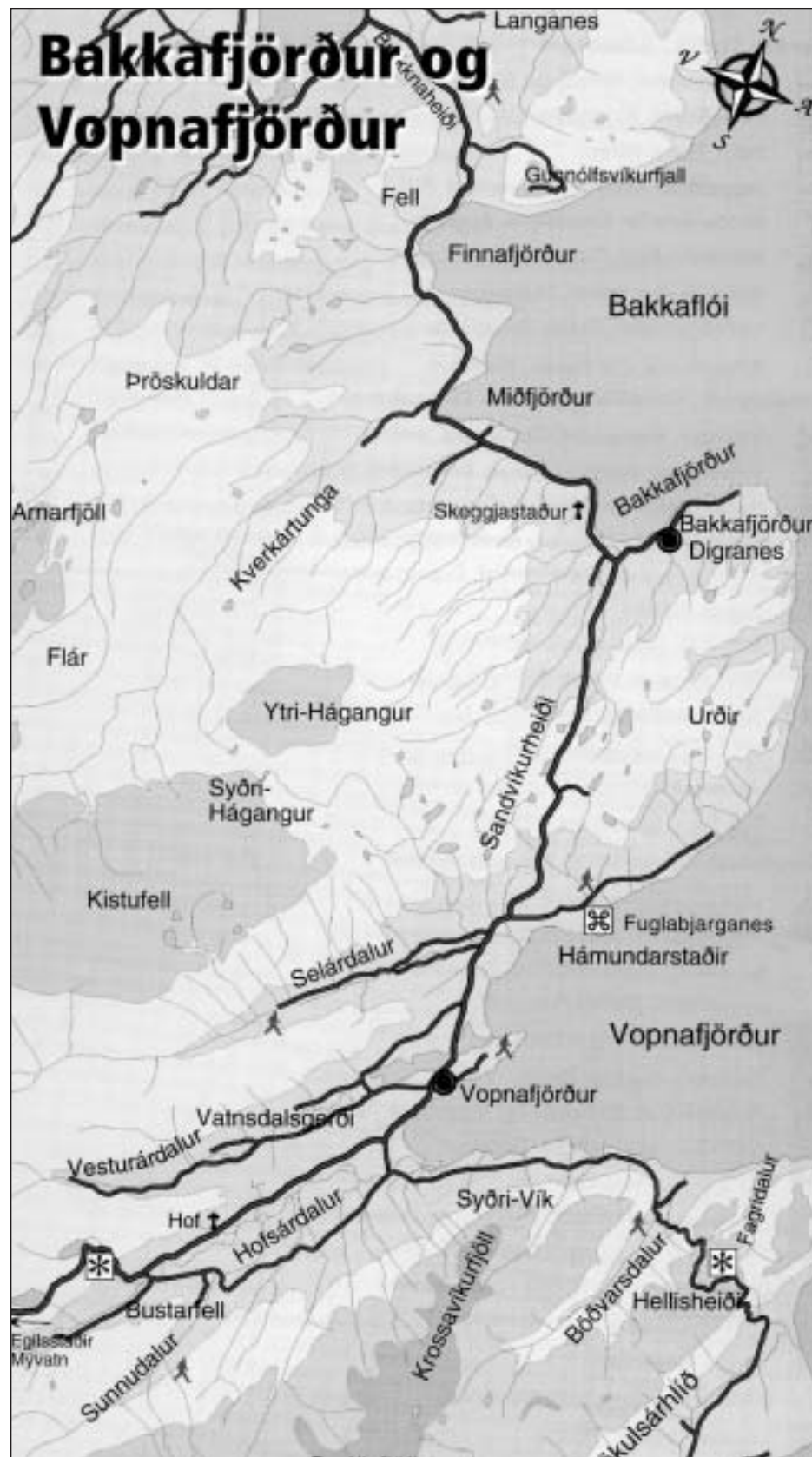
um komu í fyrsta umfari á kjøl, men eitt nýtt brot skolaði teir til sjós aftur, og spurdust teir tá ikki aftur. Ein av monnum komst undan, og tá frásøgnin verður lisin, má hetta metast at vera eitt undur, og annars eitt gott dømi um, hvat ein sterkur lívsvilji kann geva sum úrslit.

Umframt tað, sum er umrøtt í grein aðra staðni í blaðnum, hava vit okkurt at leggja afturat grundað á annað tilfar. Tað skal sigast, at tað eru smá frávik í frásagnunum, sum ofta vil vera, men tey broyta so ikki heildarsøguna.

Her skal fyrst verða trivið í minningarorð, sum vóru skrivað um Aksal Mohr Sunnborg, tá hann doyði í 1997, 76 ára gamal. Hansara søga lýsir sera væl, hvussu umstøðurnar kundu laga seg hjá føroyskum húski tá í tíðini.

Hann var yngsti sonur Mortan Nielsen - Mortan hjá Stóranum, skiparan, sum doyði við "Riddaranum" og konu hansara Elspu Sofíu Vestergaard hjá Jenisi úr Skemmuni í Hørg, sum eins og maðurin var úr Sumba. Tá ferðini misti Aksal eisini beiggja sín Johan, og longu árið eftir doyði mamma hansara á Bróstsjúkrahúsinum í Hoydølum, so Aksal var bert 7 ára gamal, tá hann hevði mist bæði foreldrin. Mortan var giftur tvær ferðir, og fyrra kona hansara doyði eisini blaðung.

Beiggin Martin fekk eisini eina harða lagnu. Hann fór úr Føroyum í 1934 sum 21 ára gamal niður á sjómansskúla og síðan út í verðina at sigla. Men tíð-

Hetta kortið vísir á leið, hvar vanlukkan hendi. Fagranes sæst ikki á kortinum, men Finnaþjórður er. Sum tað sæst, er hetta beint sunnanfyri Langanes og sunnanfyri á kortinum er Seyðisfjórður.

liga undir krígunum fekk hann tuberkular. Hann lá fyrst fyra ár á sanatorium í Seattle í USA, og eftir kríggjð kom hann til Danmarkar, har hann andaðist í 1951 ber 36 ára gamal. Tá hevði hann ligið á sjúkrahúsi í 10 ár so gott sum út í eitt.

Eftir at foreldrin vóru farin, hevði Aksal nú bert 17 ára gomlu systir sína Fíu eftir í Sumba. Hon giftist við Johan (Samuelsen) hjá Dánjali Michael á Liða - seinni sjómansskúlalærari

í Havn, og forstraðu tey Aksal upp. Hann fór so út í heimim at sigla, so hetta við útlongsli man vera nakað, sum hevur ligið í blóðinum. Hann sigldi við bretum undir krígunum, og fekk hann tískil tíðliga krígspensjón. Eitt summar Aksal var í Føroyum, setti hann saman við øðrum lýsing í blóðini og kallaði áhugað til fundar í Havn. Hetta var nokk tann fyrsti neistin, sum setti gongd á ta kendu krígspensjón, sum nógvir føroyingar hava gleði av í dag.

Var staddur undir Langanesi hendan dagin Hendan frásøgnin er úr Suðuroyatíðindi 22. august 1982. Poul Johannes Sten-

berg, Poul undir Hamri, í Sumba sigur frá, at hann var staddur undir Langanesi hendan lagnudagin. Hann sigur, at teir eisini vóru vanir at keypa seyð frá Skóríkssbóndanum á Fagranesi.

Hann sigur, at fyri teir, ið lógu undir Langanesi, var tað havódn, so har var ikki talan um at fara í land. Men Fagranes er heilt fitt frá Langanesi.

Seinni gjørdist slíkt illveður, at øll skipini, sum krokaðu undir Langanesi, vórðu noydd til at leggja til havs.

Poul var við H. M. Stanley úr Vági. Skiparin á Stanley, Dánjal Petur Jacobsen, var ættaður úr Sumba, hagani mamman hansara var. Teir sóðu

Her sæst gravsteinurin á felagsgrøvini hjá teimum fimm, sum liggja her. Steinurin er gjørdur av Óla Arge, sum var pápi Bil-Óla. Nøvnini á øllum sum doyðu eru innhøgd í steinin saman við ørindi úr Sálmí 77,20: "Gjøgnum havið lá leið tín og gjøgnum stóru vøtnini gøtur tínar".

Kirkjugarðurin á Seyðisfirði, har manningin varð jarðað.

Riddaran og flaggaði hann á hálvari stong. Teir sigldu uppá prei og finga so hesa sorgarsøguna at hoyra.

Stýrimaðurin á Riddaranum, og nú skipari, var Petur Anthoniussen, sum var ættaður av Morskranesi. Hann var giftur við konu úr Sumba men búði á Tvøroyri. Erling Poulsen sigur um Petur, at hann vaskaði sjálvur øll líkini og legði tey í lastina, har ein “flagermús”, innilokað petroleumslampa, var sett at lýsa yvir deyðu skipsfelagunum.

Søgan um armin í frásøgnini verður greitt frá, at líkið av skiparanum Mortani ikki varð funnið. Men seinni verður armurin funnin. D. J. við Heyggj hevur í Dimmalætting 10. oktober 1987 hesa frásøgnina um, hvussu hetta bar á:

Mortan hevði tikið tvey børn úr Íslandi heim til Sunnbiar til fostur, gentuna Gudrun, hvørs móður

sat einkja við fleiri børnum, og ein drong, sum at Steffan.

Eina tíð eftir vanlukkuna kom Mortan í dreymi til móður Gudrunar og frambar soljóðandi ørindi:

*Undir køldum
unnarsteini
aldan rekur náin
thar sem Steinbjørn
legði beinin
hvíllir Mortan dáin.*

Hon lat boðini (dreymin) til Steffan, sum tá var tilkomin og aftur búsettur í Íslandi. Steffan fór á nevnda stað, og har fann hann armin av fosturpápanum!

Frásøgnin hjá Páll Nolsøe Páll Nolsøe umrøður eisini hendingina í Siglingarsøguni. Hann sigur, at hendingin fór fram, eftir at teir høvdu verið í landi, men hetta kann neyvan vera rætt.

Men Páll greiðir frá, at

skiparin hevði sagt teimum, sum vóru eftir, at teir helst fóru at koma umborð aftur um tvey tíðina. Tá báturin ikki kom aftur til ásettu tíðina, gjørdust teir ótolnir umborð á “Riddaranum” og fóru at sigla aftur og fram við landinum, men bát sóðu teir ongan. Teir vóru varugir við tveir menn inni á landi, sum veittraðu og róptu til teirra at sigla á Finna fjørðin, og komnir hagar frætta teir, hvussu vorðið var.

Sumbingar dansaðu pening inn til einkjurnar. Hetta sama árið í 1927 vóru sumbingar í Danmark fyrri fyrstu ferð, og teir hugsaðu sjálvandi um tey, sum sótu einsamøll heima.

Tað eina kvøldið, tá dansað var á Kongaliga Teatrinum í Keypmannahavn, bóðu sumbingar um at fáa ágóðan av hesum kvøldi til frama fyri

tey, sum eftir sótu. Hetta var teimum játtað og gav hetta kr. 700 til tey ið sótu eftir av hvørjum manni.

Hetta vóru nógvir pengar tá, tí tað var ein rættliga góður maður, ið forvann kr. 600 um árið. Men eisini hetta sýnir áhugan hjá sumbingum, har komu kr. 4.900 inn eitt kvøld.

Minningarhald Tað hevur verið uppá tal at skipa fyri minningarhaldi á kirkjugarðinum í Seyðisfirði í samband við 75 ára dagin, men hetta gjørdist av ymiskum orsøkum av ongum.

Men eftirkomarar hjá skiparanum Mortan Nielsen fyrireika nú eina ferð til Íslands komandi ár. Her er ætlanin at vitja staðið, har hendingin fór fram. Ímeðan verður kannað, um tað ber til at koma í samband við nakran, sum hevur havt samband við hesa hending sum t.d. eftirkomarar hjá teimum á umrødda bóndagarðinum.

Samstundis fer at bera til, meðan Norrøna liggur, at skipa fyri einum minningarhaldi á kirkjugarðinum í Seyðisfirði.

Men tað verður kanska meira at frætta um hetta, sum frá líður.

*Meira um “Riddaran”
á næstu síðu*

Kirkjan á Seyðisfirði
hagani menninir vóru
jarðaðir.

Vinnusjónarmið 2002

Á vinnudegnum, 4. oktober, gevur Føroya Arbeidsgevarafelag út ein bókling við vinnusjónarmiðum, og ein av framløgunum tekur støði í hesum bóklingi.

Seinastu árin hevur Arbeidsgevarafelagið eisini brúkt ársfrágreiðing sína til at koma við vinnuligum sjónarmiðum viðvíkjandi samfelagsgongdini, vinnupolitikki og støðuni innan vinnuna sum heild. Í ár valdi felagið at gera hetta øðrvísi. Ársfrágreiðingin sum var lögð fram á aðalfundinum 7. juni 2002 var ein meira siðabundin ársfrágreiðing. Í staðin var valt at geva út eitt rit á vinnudegnum, sum setur vinnulig sjónarmið í brennidepilin.

Í bóklinginum framleggur Føroya Arbeidsgevarafelag síni sjónarmið viðvíkjandi ymiskum økjum, sum beinleiðis ella óbeinleiðis ávirka karmarnar hjá vinnuni. Og viðgerðin og uppskotini í ritinum koma víða um. Nomið verður bæði við yvirorðnaðar meginregluligur og ítøkiligar ávísingar.

Endamáli við ritinum er at geva íblástur og at byrta upp undir eitt mennandi tjak, sum í síðsta enda kann gagna vinnuni og samfelagnum sum heild.

Vinnan og trúvirðið

Trúvirðið hjá vinnulívunum hevur verið nógv umrøtt í kjalarvørrinum á stóru fígggjargølunum, sum hava rakt fleiri stórfyrirøkur. Danski vinnulívsmaðurin Johan Schrøder tekur hetta áhugaverda evni upp í fyrilestri sínum á vinnudegnum.

Í fjølmiðlum í Evropa verður tosað um eina álitis-kreppu millum fyrirøkur og restina av samfelagnum. Meiningarkanningar í Danmark vísa, at meira enn 50% av teimum spurdu ivast í um roknskapir hjá vinnuni eru eftirfarandi, og ein stórir meiriluti ynskir strangari eftirlit við fyrirøkum, og strangari straffir fyri sminkaðar roknskapir.

Sjálvt um talan er um nakrar fígggjargølar í amerikanskum risafyrirøkum, so hevur hetta ávirkað allan umheimin. Bæði fyrirøkurnar og fígggjarmarknaðurin eru jú global í dag.

Men kann slíkt sum hendi í USA líka so væl verið fyríkomið her á okkara leiðum? Og hvussu slepst undan slíkum? Í Danmark verður tosað um størri opinleika og betri kunning frá fyrirøkum. Bæði til starvsfólk og umheimin. Um roknskaparviðurskipti, ognarviðurskipti o.a.

Her heima hava roknskapir nú í nøkur ár verið lætt atkomuligir á alnótini. Fyrirøkurnar hava samstundis merkt størri áhuga frá fjølmiðlunum um øll viðurskiptir síni. Nú er ein Føroyskur partabævamarknaður væl ávegis, og tí er ein umrøða av trúvirðinum hjá vinnulívunum eisini sera áhugaverdur fyri føroyska vinnu.

Hon nýtist ikki at vera so

STÓR

Nei, lýsingin nýtist ikki at vera so stór fyri at síggjast - og tá kostar hon heldur ikki so nógv.

**Gerið eina lýsingaravtalu við
FF-blaðið og sparið 50%**

**Telefon: 31 15 69
ff-blad@post.olivant.fo**

Sjóvanlukkan við "Riddaranum" við Fagranes 25. september 1927

Hendan greinin stóð í íslenska blaðnum Sjón & Saga í 1963. Hjalmar Waag Høgnesen í Klaksvík hevur týtt til føroyskt.

Føroyingar hava gjøgnum langar tíðir søkt fiskimið Íslands. At byrja við var tað mest við deyðsiglara, har vindurin jú var avgerandi fyri ferðini.

Seinni fingi tær hjálpmotor, so nú vóru seglini ikki einasta álit eins og áður. Hesar sluppirnar byrjaðu á íslandsmiðum beint fyri aldamótið. Slupp-irnar vóru fyri tað mesta úr Onglandi, men nakað seinni vóru nakrar keyptar úr Íslandi.

Riddarin

Ein av teimum, ið leingi hevði roynt við Ísland, var "Riddarin" úr Trongisvági, sum var merkt TG 308. Hon var smíðað úr eik í Plymouth í Onglandi umleið 1885 og var 90 brutto-tons. Hon var deyðsiglari til 1927, men tá fekk hon ein 60 hesta Tuxham motor. Skipið var keypt stutt eftir aldamótið av partafelagnum J. Mortensen. Hendan fyrirtøkan átti 12 aðrar slupp-ir, og høvdu nakrar av teimum hjálpmotor. Í 1935 seldi J. Mortensen "Riddaran" út á Toft-ir. Síðan varð hon seld til Miðvágs, bleiv umbygd og fekk aðra maskinu, sum mangar tá í tíðini, og kundi hon tá sigla við 10

Henda myndin er frá jarðarferðini 6. oktober 1927.

míla ferð. "Riddarin" er enn (tá) í Vágum.

Riddarin var eitt sera gott sjóskip. Eins og so

nógvar aðrar var "Riddarin" á fiskiveiði á Eysturlandinum í 1927. Tað hevði gingið væl og fiskaríið var so nøkurlunda. "Riddarin" tók umleið 350 skippund (á 160 kg t.v.s. 56 t.) av saltfiski. Til hendar fisk brúktu teir umleið 45 t. av salti, sum teir høvdu við úr Føroy-um.

Hetta var triði túrur hjá teimum hetta árið. Tann fyrsta vóru teir mest á Suðurlandinum og vestur í Jökuldýpið. Næsti túrur var frá 12. juni og juli út. Tá varð mest fiskað á Vesturlandinum og Norð-landinum.

Menn høvdu ikki hug at fara avstað aftur. Stutt eftir heimkomu av næsta túri var farið at

hugsa um Eysturlandstúr-in. Nakrir av monnunum, sum høvdu verið við hin- ar báðar túrirnar, lögdu ikki í at fara hendar sein- asta túrin. Tað var so nógv heima, sum bíðaði, sum t.d. hoygging og kriótur, sum teir máttu taka sær av.

Tessvegna kom at vænta fólk hendar túrin. Ikki gekk so væl at fáa mann- ing til túrin, men blivu teir tó fullmannaðir til endan. Skiparin á "Ridd- aranum" var Mortan Niel- sen. Maður um 40 ára aldur úr Sumba. Har búðu umleið 400 fólk tá, í dag umleið 475.

Skiparin Mortan átti son, sum æt Johan, sum hevði siglt úti í trý ár og hevði siglt næstan øll heimshøv. Pápin vildi hava hann við hendar túrin. Men sonurin var trekur, tí hann ætlaði sær á stýrimansskúla í Dan- mark sama heyst. At enda slakaði hann og játtaði at koma við.

Skipið varð nú gjørt klárt til Íslandstúr-in, og ætlanin var sum sagt at fara á Eysturlandið og Norðlandið. Síðan var farið av Trongisvági og vestur móti Lítlu Dímun. Ferðin gekk væl og var av besta veðri alla tíðina.

Gott samband við bøndurnar. Bøndurnir við Eystfirðir- nar kendu væl skiparan Mortan. Hann var mangan komin har á land og keypti seyð øll tey 20 árin, hann hevði verið skipari á sluppunum.

Hann hevði nú á orðið um at fara upp til Fagranes næsta vikuskifti at keypa seyð, sum hann var vanur. Fagranes var nakað innar- laga á Langanesi Bakka- flóðarmegin. Seyður var ofta goldin við koli og salti ella aðrari vøru, men ongantíð við peningi. Hildið var, at onnur vøra var best at gjalda við.

Jarðarferð teirra sjólátnu á Seyðisfirði

Í Seyðisfjarðablaðnum "Hæmir" stendur fylgjandi grein 8 oktober:

Hinir føroysku sjómenninir, sum sjólótust av "Riddaranum", fóru til gravar hósda- gin. Stór mannfjöld av Seyðisfirði, mann- ingin á "Riddaranum" og øðrum skipum, ið inni lógu, fylgdu. Í kirkjun talaði sókn- arpresturin grípandi og væl og tók til yrk- ing Sig. Eggert: "Alfaðir ræður". Aftaná taluna varð sungin sálmurin "Ált eins og blomstrið eina." Kisturnar vóru prýddar við kransum og blómutyssum frá Seyðis- firðingum, og býrádsformaðurin hevði eftir samtykt býráðsins sent krans býar- innar vegna. Frá vognunum, sum fluttu kisturnar til kirkjugarðin, veittraðu fløgg- ini á hálvari stong. Hetta var sár og há- tíðarlig stund, tá frændir okkara soleiðis vóru fluttir til teirra síðsta hvíldarstað í íslenskari mold.

Hesin stubbin stóð í FF-blaðnum 4. november 1927.

Innulegustu þakkir vottum vér hér með öllum, sem sáu um og heiðruðu jarðarferð fólaga okkar, sem druknuðu frá fiskiskipinu „Riddarin“, með nærveru sinni eða á annan hátt.

F. h. hinnar eftirlifandi skipshafnar
Peter Anthoniussen
stýrimaður.

Takkarlýsing sum stóð í Seyðisfjarðablaðnum Hæmir tann 8. oktober 1927.

Føroyingar guldu aldri við brennivíni. Tað var heldur ikki at finna umborð, uttan í medisinkistuni til heilivág. Har vóru so altíð tvær fløskur umborð á hvørjari slupp.

Hildið varð áfram at fiska nakrar dagar, og hendi einki stórvegis ta tíðina. Um vikuskiftið varð siglt inn á Fagranes fyri at fara á land til umrøddu ørindi. Róð varð í land í tí stóra skipsbátinum og var mikil fagnaðarrómur, tá teir hittust, føroyingar og Fagranesmmenn, væl kendir sum teir vóru frá árunum frammanundan. Henda ferð í landi eydnaðist væl og dvøldist manningin á Fagranesi út á kvøldið. Síðan varð róð umborð og siglt til miðis um tíggjutíðina. Stutt var at sigla og nógvur fiskur, men hann var smærri her enn á djúpum vatni.

Einki óvanligt hent á túrinum!

Hesi viðurskifti hildu áfram alt summarið og gekk tað í sátt og semju hjá báðum pørtum. Fýra ferðir vóru teir á “Riddaranum” í landi har og keyptu ein og tveir seyðir hvørja ferð. Flett varð beinanvegin komið varð umborð.

Tað byrjaði at treingjast í lastini, bæði skipari og manning vóru væl nøgdur. Fiskað hevði verið í umleið 6-7 vikur, og skipið var fullfermt. Nú nærkaðist til heimferð, og menn vóru væl nøgdur við, at einki óvanligt var hent.

Til bóndan at rokna av Sunnudagin 25. september fór skiparin at umhugsast heimferð. Siglt var nú undir Fagranes, og har ætlaði skiparin nú undan heimferðini at gjalda bóndanum fyri seyðin, hann hevði fingið um summarið. Hann var hvassur vindur av landnryðingi hendan dagin, og hugsaði skiparin um at fáa góðan byrð heim. Tá komið var undir land, var linari veður. Ikki varð siglt so nær landi hesa ferð. Seglini lógu niðri og maskinan hevði ikki nóg mikla kraft um komast skuldi skjótt frá landi um neyðugt. Har vindstíg av landnryðingi, og tá so nógvur vindur var, varð avrátt at seta stóra skipsbátin út og fara í land við honum. Hann mundi taka um 35 mans, og var hann útgjörður sum bjargingarbátur, sum gjørt var tá.

Skiparin átti frívakt hendan morgunin og hann álegði stýrimanninum at fara í land, og fáa

Skiparin Mortan

Sonur skiparans Johan, sum hevði heilt aðrar ætlanir og als ikki ætlaði sær við. Tørvur var á fólki, so hann lat sær siga og kom ikki heim aftur.

sær sjey menn av síni vakt við í land. Teir sjey nokt-aðu allir sum ein at fara í land. Klokkan fýra um morgunin var vaktarskifti, og nú var tað skiparin og hansara menn, sum vóru á vakt.

Tá skiparin var komin upp á dekkið, undrast hann á, at stýrimaðurin og hansara menn gingu har, og spurdi hann, hvat hetta hevði at týða. Stýrimaðurin tók nú skiparan ein-særis burtur frá, og segði honum, at menninir vóru hvørki til at høgga ella stinga í, og teir vildu ikki í land við honum. (Okkurt bendir á, at teir hava havt okkurt ringt ánið.)

Skiparin mátti sjálvur í land Skiparin avráddi tá sjálvur at fara í land. Hann tók sjey mans við sær av síni vakt, og vóru teir allir fúsir at fara.

Kl. 7,30 fóru teir frá skipinum. Hann trílkaði gulið, og nú vóru um 5 vindstíg, men tað helt ikki skiparanum aftur frá at fara í land.

Tá teir høvdu róð um hálvan annan tíma, vóru teir komnir heilt nær lendingini á Fagranesi. Men beint útfyri er grýtut við stórgróti. Hetta merkti at ringt var at koma at landi, og tað var ikki heilt kyrt. Skiparin bað nú menninar snúgva bátinum upp í

vindin, meðan hann kann-aði, hvar best var at lenda.

Tætt við lendingina lá ein boði, men beint nú var hann undir, meðan flóðin var. Skiparin visti væl um hann. Nú var báturin komin nærri boðanum, men skiparanum kom ikki til hugs, at nakar vandi var á ferð, tá háflóð var enn.

Tá kemur eitt brot... Bráðliga meðan báturin var innanvert við boðan, reis alda seg sum eitt skot. Skiparin bað tá menninar um at rógva skjótt móti landi. Meðan teir tóku fyrsta áratakið, grunnbreyt á boðanum, og sjógvurin holvdi yvir bátin og hvølvdi hann.

Sjey av manningini lupu fyri borð undan brota-sjógvinum, tí teir vildu ikki liggja undir bátinum. Næstan allir dugdu at svimja, og heilt stutt var í land.

Ein maður var eftir í bátinum. Og var tað Petur Nielsen, ið var elsti maður, hóast hann ikki var meira enn gott 40 ár. Báturin holvdist yvir Petur, og fekk hann deyðatakið um toftubekk.

Undir bátinum var nú lufttóm, og Petur var leingi í iva, um hann skuldi halda takinum ella sleppa. Men hann hugsaði við sær sjálvum: “Eg dugi ikki at svimja og sleppi eg takinum, so er deyðin mær vísur. Eg velji heldur at halda mær, meðan eg kann og er tað meira lívsvón í tí. Eg eri hjálparleysur, hvar eg eri - veri vilji Guds”.

Sum hann hugsar, hoyrði hann rødd skiparans, sum var komin á kjøl saman við øllum bátsfeløgnum. Nú hoyrir hann Mortan skiparan siga: “Hvar er Petur?” Tá søgdu allir hinir sum við ein munn: “Eg veit tað ikki.” Petur var útlúgvaður og kraftarleysur, og fekk ikki orðið fyri seg og tíans heldur fekk hann sagt nakað.

Aftur eitt brot Stutt eftir kom aftur boðabrot, ið sópaði allar menninar á kjølinum á sjógv og breyt bátin í helvt. Hálvi báturin, sum Petur hekk í, lyftist nú upp, og kom tá meira luft undir bátsrov-ið. Hann fekk nú drigið ondini, og varð eitt sindur betri fyri enn áður.

Langt og hart stríð, og óendaliga leingi vísti tað seg fyri Peturi at hanga undir bátsrovinum upp undir akslar í sjógv. Men tað var jú púra meiningsleyst at hugsa um tað í lötuni. Men ein endi mátti koma á hesum bardaga-

num fyri lívinum, antin lív ella deyði.

Fekk fast

undir fótum

Aftaná at hava hingið undir bátsrovinum ógvuliga leingi, verður hann varur við, at hann hevur fast undir fótum. Hetta var honum til mikla gleði og fekk hann lívsvónina aftur. Síðan kom triðja boðabrotið og vendi bátsrovinum, so kjølurin nú vendi niðureftir. Bátsrovið var komið niðan í grýtuta grótlendið í fjøruni. Hann royndi nú at gera seg leysan av bátsrovinum, og eydnaðist tað loksins. Millum stórgrótið í fjøruni var nú roynt at fáa fast undir fótum, men har er heilt djúpt millum klettarnar. Ofta fór hann heilt undir kav í fjøruni á veg niðan í fjøruna.

Brimið var vaksið nógv frá tí, at báturin holvdist, men tað merkiliga hendi, at meðan Petur striddist við at koma niðan frá, var tað blikalogn. Tá Petur var komin so langt niðan frá, at sjógvurin ikki náddi honum, tveitti hann seg útlúgvaðan og hjálparleysan av møði niður á helluna.

Hoyrði málið í bóndanum

Knappliga hoyrði hann málið á onkrum, og nú var bóndin á Fagranesi komin saman við einum av arbeiðsmonnunum, og vóru teir ríðandi á tveimum hestum. Teir vóru farnir til fjals at hyggja eftir seyði, og hagani høvdu teir sæð, tá báturin holvdist við lendingina. Teir riðu oman til strandar, so skjótt teir kundu.

Nú teir nærkast hoyrir Petur bóndan siga við felaga sín um at skunda sær. Petur var skjótur at reisa seg upp á albogar-nar. Hann var so útlúgvaður, at tað var við neyð og deyð, at hann slapp upp á fótarnar. Hann var blivin sera kaldur og kroppurin var nærum stirðnaður.

Bóndin tók nú Petur uppá hest sín og tvísparaðu teir heim til Fagranes, sum er stutt frá lendingini.

Komin higar sá bóndin, at “Riddarin” var komin heilt tætt at landi, og eyðsæð var at manningin var farin at leita eftir skipsbátinum, men einki sást til nakað.

Á Fagranesi varð hitað mjólk, sum konjak varð latið í. Hetta varð givið Peturi at drekka, samstundis sum hann fór úr vátu klæðunum. Hann fekk turr klæði at fara í og

Hetta er mynd av Niels Petur Nielsen, Petur í Lopra, sum var einasti maður, sum var bjargaður av bátinum. Petur fekk mein av túrinum, og hann fór ikki til skips aftur. Hann arbeiddi fleiri ár á hvalastøðini í Lopra. Hann róði eisini út og arbeiddi dúgliga uppá jørð, mest upp úr nýggjum. Hann doyði 2. juni 1965, 77 ára gamal.

Hetta er Martin sonur Mortan. Hann doyði 36 ára gamal eftir at hava ligið á sjúkrahúsum í 10 ár við tuberkulumr.

síðan varð han lagdur í eina song í einum øðrum rúmi. Bóndin legðist nú hjá honum í seingini fyri at varðveita hitan. Petur ernaðist skjótt eftir hesa viðgerð og alt hjálpsemið ið víst varð honum, og hann sovnaði skjótt.

Hevði hingið 4 tímar undir bátinum Tá ið hann vaknaði aftur, var dagur at kvøldi komin. Bóndin var heima, men arbeiðsfelagi hansara hevði gingið í fjøruni. Nú spurdi bóndin Petur, nær teir vóru farnir frá skipinum, og helt Petur tað vera um 7.30, og báturin holvdist hálvan annan tíma seinni ella um 9 tíðina.

“Á Gud almáttugi” helt bóndin fyri, “tú hevur hingið undir bátinum í fyra tímar, tí hann rak uppá land um 1 tíðina.” Sjálvur hevði Petur onga hugmynd, hvussu tíðin gekk, men hann helt at tíðin var ótrúliga long.

Bóndin segði nú Peturi frá, at fyra lík av bátsmanningini vóru rikin uppá land. Petur spurdi nú, ikki sørt rørdur, um lík Mortans skipara var rikið á land. “Nei” svaraði bóndin, “lík hansara er ikki komið uppá land. Men bróður hansara og sonur hansara eru millum líkini og so tvey onnur, eg kennist við bæði.”

“Hvørjir eru teir?” spurdi Petur. “Annar sær út til at vera Sigurður vélstjóri og hin eitur Páll”, svaraði bóndin.

Ógvuliga lægið tykir mær, svarar Petur, at Sigurður og Johan báðir skulu vera druknaðir, teir sum vóru av allarbestu svimjarum og so stutt til lands.

Bóndin svaraði: Høvuðs-kalli Sigurðar var illa farin, og ein av bátsmanningini hekk á fótum hans. Somuleiðis helt ein av bátsmanningini í fótur Johans. So fast vóru hendurnar kreptar um fótleggjin, at tað var næstan ómøguligt at fáa tær leysar.

Seinni rakk eitt lík av bátsmanningini upp á land, men hini bæði líkini komu ongantíð aftur, hóast nógv var leitað og ofta gingið í fjøruni. Hin vegin so rak høgra hond av Mortani skipara á land í fjøruni við Fagranes í november mánaði. Navn hansara stóð í ringinum, sum hann hevði á leki-fingri.

Seinni varð leitað eftir hinari helvtini av bátinum, sum ongantíð rak á land, og einki av rovunum varð nakrantíð funnið.

Lækni varð boðsendur at koma til Petur, tí bónd-

in var bangin fyri, at hetta var meira enn hann toldi, og kundi hetta elva til lungnabruna. Men læknin helt, at Petur var hóast alt væl fyri aftaná, at hann hevði havt ein so harðan umgang á sjónum og í fjøruni. Tó helt læknin, at nervarnir til hjartað høvdu fingið skaða og blivu ongantíð aftur tað, teir høvdu verið. Hjartað var overvað av trupulleikunum undir bátinum, har Petur eisini hevði fingið ov lítið av

stað. Fyri at koma út fyri Langanes, var neyðugt at sigla “bidevind”. Men sum áður sagt, gekk “Riddarin” seint bara við maskinorku, og tí var meira lítið á seglini.

Tá komið var út um Langanes var bæði ringur sjógvur og stormur, og tað var við neyð og deyð, at teir kláraðu Nesið. Hevði maskinan ikki verið komin í skipið, hevði hetta verið teirra seinasti túrur, og skip og manning høvdu

har var hvørt mansbarn í fjøruni. Bryggjan er lítil, ein hella sum sker út í sjógvin, har sum stoypt er niðurvið og omaná.

Í Sumba bíðaðu fólk óttafull eftir hesi skipsmanning aftaná ringu óeydnisferð teirra. Eisini har blaktraðu fløgg á hálvari stong.

Teir ið umkomust vóru: Mortan Nielsen, skipari, 40 ár, 5 børn Johan Nielsen, sonur skiparans, 21 ár.

Hendan myndin er tikin í Sumba í 1940. Mitt á myndini sæst Fía, dóttir Mortan við soninum Heðin. Hini børnini eru frá vinstru: Magnhild, Ása og Helga. Konan Uttast til høgru er Jensia, dóttir Dánjal í Geilini. Hon var gift við Niklas, kallaður Nilla, hjá Dánjal Johan í Kvídni.

luft. Metingin hjá lækna-num helt, tí Petur gjørdist ikki sami maður aftur.

Jarðarferð á Seyðisfirði Líkini vóru reidd á hestbaki til Fagranesar og lögð har í hoyggjshús. Avrátt varð at flyta líkini umborð á “Riddaran” sama kvöldið, og var stýrimaðurin tá komin í land í lítla skipsbátinum. Petur varð nú spurdur, um hann vildi fara við “Riddaranum”. Tað stóð upp til hansara, um hann gjørdi tað, ella hann varð fluttur á hestbaki til Seyðisfjarðar. Hann valdi heldur at fara við skipinum. Síðan var farið umborð á vanlukkustaðnum niðri í fjøruni við líkunum, og fylgdi fólkið á Fagranesi monnunum og ynsktu teimum góða ferð og alt tað besta. Bóndin roknaði við at síggja teir aftur við jarðarferð teirra druknaðu á Seyðisfirði.

Síðan varð róð út til “Riddaran” og farið av-

lagt beinini har. Teir høvdu fult á maskinuna og teir komu snikkaleysir fram, hóast brotasjógvar vóru. Annars gekk tað væl til Seyðisfjarðar, og komu teir hagar 30. september.

Á Seyðisfirði vóru kistur smíðaðar til teir sjólátnu, og vórðu teir jarðaðir 6. oktober. Tað var nógv fólk til jarðarferðina, og Seyðisfirðingar tóku inniliga lut í sorg føroyinga, og var hetta ein sonn hátíðarløta.

Hvørt flagg á stong heima Dagin eftir jarðarferðina fór “Riddarin” avstað av Seyðisfirði beinleiðis heim til Føroya. Teir fingur ringt veður heim og vóru leingi um ferðina. Endiliga komu teir á Trongisvág og var brúgvín stúgvandi full av fólki. Flaggað varð á hálvari stong á hvørjari flaggstong í bygðini. Sama dag fóru átta av manningini við einum 8 tons motorbáti til Sumbiar og komu hagar um kvöldið. Eisini

Niklas Nielsen, bróður skiparans, 38 ár. Sofus Kristiansen, 21 ár. Poul Kjærbo, Eystan Á, 31 ár, giftur, 2 børn Tummas Stenberg í Jóanstovu, 20 ár Sigurd Hansen, Tvøryri, 24 ár, giftur, 2 børn, annað varð føtt eftir at hann fórst.

Allir vóru úr Sumba uttan Sigurd. Sagt verður um Tummas, at hann var stórur maður og av sterkastu monnum, tiltikin at bera og kláraði at hiva stórseglið har vanliga 3 mans skuldu til.

Sorgin var stór eftir hesa vanlukku, og var hon ein ógvusligur skelkur fyri eina lítla bygð sum Sumba.

Talið av einkjum og faðirleysum børnum vaks í stórum í lítlu føroysku bygðini, og foreldur mistu einkarsynir. Lív sjómansins er hættiligt, og altíð fær Ægir yvirlutan. Tað hava hesir sálgu og stillu føroyingar ringar royndir av, ikki minni enn aðrar tjóðir.

LØGMANSSKRIVSTOVAN

Skrivarar til uttanríkistænastuna

Tvey skrivarastørv hálva tíð, ávikavist á Sendistovu Føroya í Bretlandi (London) og í sendistovu Føroya í Evroasamveldinum (Brüssel), eru leys at seta frá 1. november 2002 ella skjótast til ber.

Uppgávur

Tann, ið settur verður, verður partur av dagligu arbeiðsgongdini á avvarðandi sendistovu. Starvið fevnir í høvuðsheitum um vanligar skrivarauppgávur, eitt nú samskipan av telefon, brævasamskipti, røkt av heimasíðu, røkt av útbúnaði og at hjálpa til við at samskipa millumtjóða tiltøk.

Førleikakrøv

Umsøkjarar eiga at hava skrivstovuútbúgving ella aðra samsvarandi útbúgving. Umsøkjarar við viðkomandi arbeiðsroyndum kunnu eisini søkja. Serligur dentur verður lagdur á góðan málkunnleika bæði í skrift og talu. Fyri sendistovuna í London verður dentur lagdur á føroyskt og enskt. Fyri sendistovuna í Brüssel verður dentur lagdur á føroyskt, enskt, franskt og flamskt.

Umsøkjarar eiga at hava góð samstarvsevni, vera skilagóðir, áhitnir, miðvísir, kunna arbeiða sjálvstøðugt og vera til reiðar at royna nýggjar avbjóðingar.

Starvsstaðið

Starvsstaðið verður ávikavist Sendistova Føroya í Bretlandi, 55 Sloane Street, London SW1X SR ella Sendistova Føroya í Evroasamveldinum, Rue d'Arlon 69, B-1040 Brussels. Sendistovurnar eru skipanarlaga samrunnin partar av Løgmansskrivstovuni.

Setanartreytir

Størvini eru hálvtíðarstørv og verða skipað samsvarandi teim reglum, sum eru galdandi í danska uttanríkismálaráðnum fyri starvsfólk sett á staðnum. Roknað verður tískil við, at fólk hava sjálvstøðugan bústað nærhendis sendistovuni.

Nærri upplýsingar um størvini kunnu fáast við at venda sær til Herluf Sigvaldsson, deildarstjóra í uttanríkisdeildini á Løgmansskrivstovuni, tlf. 351010, ella til John Rajani, sendimann í London, tlf. +44 (0)20 7333 0227 ella til Hákun J. Djurhuus, sendimann í Brüssel, tlf + 32 (2) 233 08 55.

Umsóknir

Umsóknir við prógvum, lívrensli (CV) og viðmælum verða at senda

Løgmansskrivstovuni
Tinganesi
FO-100 Tórshavn

Telefaks 351015.
Teldupostur info@tinganes.fo

og vera Løgmansskrivstovuni í hendi í seinasta lagi týsdagin 8. oktober 2002.

Løgmansskrivstovan er fyrisiting hjá løgmanni. Hon fevnir millum annað um uttanríkistænastuna við uttanríkisdeild og sendistovum í ávikavist Bretlandi, Danmark og Evroasamveldinum og situr fyri málum, ið eru lögð til løgmann sambært stýrisskipan Føroya umframt uttanríkismálum.

Talan yvir teir sum doyðu við "Riddaranum"

Vi endurgeva her ta talu, sum varð hildin í kirkjuni á Seyðisfirði, tá teir fimm menninir av "Riddaranum" fóru til gravar.

*Herren Gud raader. - Bølgerne falde.
Se Evigheden breder ud sine dybe Favn.
Dødsbange stønner på Himmelen kalde,
Løftes mod Tronen: Gud hellige Navn,
Miskund dig, o, Herre, tag ikke mit alt!
O, Herre, de bjerger da du har talt!*

*Havet har talt. Paa øde vilde Strande
Ruger Bølgernes Evigheds dødsstumme Drøm.
Du røre ei Døden, de hellige Vande.
Og Herre tør Enkernes Tårestrøm:
"Miskund dig, o, Herre, du tog mit alt!
Miskund dig, og, Herre, thi du har talt.*

*Kærligheds Drømmeslør Himlene hyller.
Englene synger ved Tidernes Hav.
Domsklokker klemte med Jubel de fylde
De sørgende sjæle ved Bølgernes Grav:
"Herre, du raader, som tog mit alt.
Jeg ved dog, o, Herre, din Miskund har talt.*

Tíðindaskriv frá Maskinmeistarafelagnum:

Maskinmeistarafelagið hevur keypt hús

Maskinmeistarafelagið hevur nú keypt hús og er flutt inn á Grønlandsvegi 58.

Hetta er fyrstu ferð í 61-ára søgu felagsins, at flutt er inn í egin hølir.

Talan er um tilsamans uml. 250 m², ið skulu nýttast til skrivstovu og felagsvirksemi. Harafturat er ætlanin at leiga ein part út.

Í Maskinmeistarafelagnum eru uml. 600 limir, og felagið hevur sáttmálar við privatar og almennar arbeiðsgevarar á sjógvi og á landi.

Felagið hevur havt eitt sera virkið ár higartil. Fyrst í januar varð sersáttmáli gjørdur við Reiðarafelagið fyri Farmaskip um maskinmeistarar í frálándavinnu. Í vár vórðu sáttmálar gjørdir við Fíggjarmálastýrið fyri allar maskinmeistarar í almennari tænastu, og 19. august varð sáttmáli gjørdur við Føroya Arbeiðsgevarafelag um maskinmeistarar í privatar vinnu á landi.

Næsta takið verður at gera nýggjan sáttmála fyri maskinmeistarar við fiskiskipum. Felagið hevur sagt sáttmálan við Føroya Reiðarafelag upp til at fara úr gildi 1. desember.

Sinnisbati

Skrivstovan á Íslandsvegi 10 C er opin hvønn mikudag kl. 16 - 18.

Fyrsta mikudag í mánaðinum er opið til kl. 19.30.

Tú ert vælkomín at ringja og spyrja um alt, sum hevur við sinnistrupulleikar at gera á tlf. 322544.

Da der for nogle Dage siden kom de sørgelige Tidende, at syv færøske Fiskere, alle unge og raske Mænd, var omkommet i Brændingen ved Langes, Søndag den 27de i Forrige Maaned, og at de fem Lig, som blev fundet, blev ført hid til Begravelse, kom mig i Hu disse smukke Vers af Sigurd Eggerts, Gud raader. Dette sørgelige tilfælde mindede mig paa dem.

Endnu engang maatte Himmelen komme til at gemme de Taarer - Sørgetaarer fra de efterladte Enker og kærester Venner, endnu engang har Bølgen rejst sig og dalet ved den islandske Kyst og taget i sin kolde Favn unge og raske Mænd, taget dem bort fra deres Fødeland, Hustru, Forældre, og fra Slægt og Venner. Endnu engang matte det saarede og sorgfulde Moderhjerter raabe til Himmelen: Al-mægtige Gud og Fader, Søen har taget mit alt, himmelske Fader, ræk mig din Haand! Disse Vers kommer mig endnu i Hu, for jeg finder det saa underligt, lige som et Fingerpeg - nogle vil maaske mene, at det er et blindt Tilfælde - at vi skulde samles i denne By og høre paa disse Vers, sunget af landets bedste Sanger, netop samme dag som det sørgelige Forlis fandt Sted.

Og medens Bølgen kastede paa Land Ligene af de Mænd, som vi i dag følger, alvorlige og tavse, til den sidste Hvile. Det synes mig, som disse Vers endvidere vise, hellere end noget andet, de Tanker og Følelser, som nu røres i vores Bryst paa denne alvorlige Stund.

Disse tavse kister, der gemmer saa mange bristede Haab, Haab fra Forældre og Slægtninge, Haab, der var dem saa dyrebare, men som Døden nu har saa brat tilintetgjort.

Disse tavse Kister, som gemme de jordiske Levninger af de færøske Fiskere, og som snart skal stedes til Hvile i fremmed Muld, langt fra deres Kære og alt det som disse Mænd elskede og attraaede. Er

de ikke et tavst Vidne om, at vor himmelske Fader raader og hvor Menneskene er vanmægtige, hvordan vor Vilje og Længsel er begrænset. Er de ikke et tavst vidne om, at vi alle sammen lever her paa Jorden som et bævende Straa, Vidne om, at vor Skæbne styres af en højere Magt, det ikke hjælper at sige noget imod, og som vi alle maa bøje os for. For nogle maaneder siden afsejlede de faldne med paa Fiskekutter "Riddarin" fra Trangisvaag til Islands Østkyst. Glade og fornøjede sagde disse Sø-mænd farvel til Slægtninge og Venner, og ingen har vist tænkt dengang, at de tog Afsked for sidste Gang, og dog har utvivlsomt paa denne Afskedsstund Taarerne blændet Øjnene paa mangen en Hustru og Moder, utvivlsomt har tavse Bønner steget op til den Himmelske Trone: Himmelske fader ræk mig din Haand og bevar mine kærester paa denne lange rejse og tillad, at de maa komme sunde og raske hjem. De tavse bønner og den Visshed om at Vorherre skulde række sin Haand og beskytte de elskede i det fjerne og holde dem fra alle Farer, har uden tvivl gjort Afskedsstunden mildere og mere fortrøstningsfuld for dem, der blev tilbage, og det samme Haab om Guds Beskyttelse har ogsaa givet Besætningen paa "Riddarin" en vis Tryghed og Styrke. Sommeren svandt hen og Hjemkomstdagen nærmede sig mere og mere. Inden for nogle faa Dage skulde de se deres kære Øer stige op af Havet, inden faa dage skulde de nærmeste juble dem imøde paa den hjemlige Kyst, inden faa Dage var de alle komne hjem. Men i et Nu blev alt forandret. Vor Himmelske Fader rakte sin Haand ud og den Haand syntes at være saa kold, saa helt anderledes end de havde haabet.

Det var Søndag morgen, at en Baad med otte Mand roede ind til Land fra Skibet, men den Baad kom ikke tilbage. De om-

bordværende ventede. Glæden svandt fra deres Aasyn, svandt for Frygt og Alvor. De sejlede Skibet nærmere ind mod Land, men Bølgen hævdede sig og dalede ved den øde Strand, ved grædende Stene.

Baaden var forsvunden, men der stod en gammel Mand paa Stranden og viftede til dem. De kendte ham, det var den ældste mand som havde været i Baaden, men hvor var de andre syv? Drukne? For-svundne? Skyldet ud i det kolde og ubarmhertige Dyb? Den gamle Mand blev reddet til at meddele de sørgelige Tidende, mens Bølgen sang sin Gravsang ved den øde Strand. Den hævdede sig og dalede ved grædende Stene, og i Land drev Ligene op af disse unge og raske Sø-mænd, eet og eet, alle uden to, som Havet ikke gav tilbage.

Og i Dag følger vi Ligene af disse fremmede Mænd, der døde paa denne sørgelige Maade, følger dem den samme vej, som vi før har maattet følge saa mange andre, som har været os selv det kærester i Livet og som vi mest har savnet. Vi kendte ikke disse Mænd, de færreste af os havde nogensinde set dem, vi ved ikke andet om dem end dette:

De havde slægtninge og venner i et fremmed land som de elskede og attraaede at møde. For nogle Dage siden var de glade og med Jubel i Hjertet, thi snart skulle de komme hjem. Vi ved at hjemme ventede deres kærester venner paa dem med Længsel, men nu har Døden forandret alt til Harm og Graad. Vi ved at i denne Stund stiger mangt et suk fra Hjertet til Himmelen, ikke blot fra den efterladte Enke og Moder, der har mistet sin elskede Mand og kære Søn, men ogsaa fra Slægtninge og Venner, stiger hede Bønner og Suk op til vor himmelske Fader.

"Bølgen er dalet!". Det som er sket faar ingen forandret, men vi føler sammen med dem, der har lidt saa stort Tab, og vi vil

række vore Venner paa den anden Side af Havet vor Broderhaand og af ganske Hjerter ønske, at vor himmelske Fader vil hjælpe dem som nu sørge og græde over disse hjem-farne Mænd. Ja, Vorherre raader! Han bestemte en anden Hjemkomst en anden Glædesstund for de unge Sø-mænd, og vi tror, at hans Raad er os altid til det bedste, tror paa, at han aldrig lægger tungere byrder paa vore Skuldre end vi kan bære, "vi tror paa det, at Evigheden breder ud sin dybe Favn" mod de døende Mænds Sjæle, tror paa det for Jesu Kristi Skyld og at over det store Hav synger Guds udvalgte Engle, og at de hvide Engle have nu baaret deres Sjæle ind i Evigheden til Guds Himmelske Trone, der hvor vi alle mødes til sidst. "Døds-klokkerne ringer deres Sørgesange".

Ligene af disse unge Mænd bliver lagt i Muld langt fra deres Fødeland, Slægtninge og Venner. Deres Kammerater sejler nu med et tungt hjerte, den Hjemkomst blev tynge end vi alle havde ønsket. Men hjemme paa Færøerne lever Mindet om Sø-mændene, som druknede i deres Ungdoms bedste Vaar. Alfader rakte sin haand ud og ledte dem hjem, og er noget sted tryggere end hjemme hos Gud, Kærlighedens Fader? Gud Fader rækker sin Haand ud, han rækker sin Haand til de druknede Slægtninge og venner, thi han vil at den Prøvelse og Sorg maa blive dem til Velsignelse.

Vi tager nu afsked ved deres Grav og efterlader deres Sjæle i Guds kærlige Favn, hvis Kærlighed og Naade aldrig ophører.

Fra hjemmet sendes dem nu tusindfold Hilsener og Tak fra deres sørgende Slægtninge og Venner.

Himmelske Fader ræk ud din Haand og aftør de efterladtes Taarer og helbred de Saar og giv de sorgfulde Hjerter din Fred. I Jesu Navn.

Amen.

OLJUMÁLARÁÐIÐ

Fulltrúi til útjaðaramál og lendisskipan

Við hesum verður eitt starv sum fulltrúi í Oljumálaráðnum lýst leyst at søkja. Gjørt verður vart við, at líkandi starv var lýst leyst á Løgmansskrivstovuni í vetur. Umsøkjarar, ið lótu inn umsókn um tað starvið, mugu søkja av nýggjum, tí starvsuppgáurnar eru broyttar nakað, eftir at útjaðaramál vórðu flutt til Oljumálaráðið at umsita.

Uppgávur

Høvuðsuppgávan verður at samskipa útjaðarapolitikk landsstýrisins og at arbeiða víðari við eitt nú teimum tilmælum, ið vóru lögð fram í Økismenningarálitinum og Útoyggjaálitinum. Harumframt skal fulltrúin taka sær av málsviðgerð á byggi- og býarskipanarøkinum umframt at taka lut í arbeiðinum at dagføra lóggávuna á hesum øki.

Talan er um eitt fjølbroytt og krevjandi starv við nógvum avbjóðingum.

Faklig førleikakrøv

Umsøkjarar skulu hava viðkomandi útbúgving. Umsøkjarar við royndum á starvsøkjunum kunnu hava fyrimum.

Persónlig førleikakrøv

Umsøkjarar eiga at hava góð samstarvsevni, vera fyrítakssamir, kunna arbeiða sjálvstøðugt, og vera til reiðar at ganga nýggjar leiðir.

Løn og setanartreytir

Starvið verður sett sambært sáttmála millum Fíggjarmálastýrið og avvarðandi yrkisfelag. Setanarøkið fevnir um Oljumálaráðið við tilhoyrandi stovnum og miðfyrisingina.

Nærri upplýsingar um starvið

Umsøkjarar eru vælkomnir at seta seg í samband við Oljumálaráðið á tlf. 357070 og tosa við Rók Tummasarson, deildarleiðara fyri at hoyra meira um starvið.

Umsóknir

Umsóknir við prógvum, C.V. og møguligum viðmælum skulu sendast til:

Oljumálaráðið
 Postsmoga 3059
 FO-110 Tórshavn

Umsóknarfreistin er 11. oktober 2002. Allar umsóknir verða viðgjørðar í trúnaði. Starvið verður sett skjótast til ber.

Oljumálaráðið er skipað undir landstýrismanninum í olju- og umhvørvismálum. Ráðið umsitir kolvetnismál, jarðfrøðilig mál, orkumál, umhvørvismál, havumhvørvismál, náttúrumál, skógarøkt, lendisskipan og útjaðaramál. Uppgáurnar hjá ráðnum fevna um lógarsmíð, loyvisveitan, eftirlit, kæruviðgerð o.a. á hesum økjum.

**Vit gera allar vanligar
 bilumvælingar sera
 bíliga - so sum:**

Oljuskift, motorjusteringar

Umvæla bremsir,
 koplingar v.m.

For- og bakhjólsleiðir
 og akslar

Og so hava vit tey
 vælumtóktu "TYFOON"
 dekkini, sum vit skifta

Sp/f Úrvalsbilar

FO-530 Fuglafjørður
 Tlf. 444943 · 281943 · 217704

Vit hava eykalutir á
 goymslu og útvega
 teir, vit ikki hava.

Pf. Petur Larsen

Tlf: 44 41 74
 Fax: 44 42 85

Línubustir og goggar

Handbundin føroysk línubust
 og handgjørðir goggar

Bustimar eru royndar
 umborð á føroyskum
 línuskipum við góðum
 úrsliði. Tær halda væl betri
 og fara betri við línuni.

Verða sendar um alt landið

Bílegging:

tlf: 424034 · 423002 · fartlf: 213317

Fløttislið
 (limur í Føroya Bilhósfelag)

MAN B&W Diesel A/S

Umboðið · Ernst Reinert

Alpaha Diesel motorar og eykalutir

Undir Glaðsheggi 10
 FO-100 Tórshavn · Føroye Islands
 Tlf: +298 31 33 84 · Fax: +298 31 30 64

Fiskamarknaðurin 10 ár

Fiskamarknaðurin á Toftum er júst blivin 10 ár. Vit hyggja eitt sindur at søguni hjá hesum fyrri fiskimenn so týðningarmikla stovni.

Tann 24. september vóru 10 ár liðin, síðani Føroya Fiskamarknaður varð settur á stovn. Nú eru 10 ár sjálvsagt ikki øll verðin, men tá hugsað verður um, hvussu nógv er hent á júst hesum øki við sølu av fiski, so eigur hesin dagur ikki at fara aftur við borðinum uttan at verða nevndur.

Ditleif Eldevig var fyrsti stjóri og legði grundarlagið til tað stóra virksemsi, sum er í dag.

Hóast tann søgan er søgd fleiri ferðir fyrr, so ber illa til at sleppa undan at endurtaka eitt sindur av søgu á hesum øki. Í hesum sambandi kann eisini víst til greinina um Fiskasøluna aðra staðni í blaðnum.

Fram til byraninina av 90-unum var øll ásetan av fiskaprísnum ásett "sentralt". Mitt í 60-unum fingur vit fyrstu ráfiskanevndina, sum ásetti teir "røttu" prísirnar hjá virkjunum at gjalda. Prísirnir vórðu ásettir á tann hátt, at virkini og söluliðið fyrst skuldu hava "sitt" til at gjalda teirra útreiðslur, síðani fingur skip og fiskimenn "avlopið". Hetta var ein skipan, sum við høgum marknaðarprísnum gav góðar fiskaprísir, men gekk tað hin vegin á heimsmarknaðinum, so vóru prísirnir skjótir at "kava". Tað var hetta, sum hendi í 1974, og sum var orsøkin til útróðrarverkfallið í 1975. Tá fingur vit ráfiskagrunnin, sum var grundaður á somu meginreglu, men sum afturat hesum fekk eitt element við javning av prísunum yvir eitt longri tíðarskeið. Hetta kom í veruleikanum at káva útyvir eina skipan, sum ikki var brúkilig.

Planbúskapur Veruleikin var nevniliga tann, at hendan skipanin var "planbúskapur" av ringasta slag. Virkini vóru, uttan mun til söluprís fyrri lidnu vørna ella til útreiðslur, tryggjað eina ávísa upphædd pr. kg. ráfisk, ið

skuldi svara til skyldurnar hjá einum miðal vælrikn-um virki. Skipanin elvdi ikki til, at virkini skuldu gera sær nakran serligan ómak fyrri at fáa nakað meira burturúr, tí teirra úrslit gjørdist tað sama kortini.

Tað er eingin ivi um, at henda skipan var ein vanlukka. Størri og størri partur av marknaðarvirðinum fór til útreiðslur á landi. Tað, sum kom at resta í, varð goldið við øktum studningi úr landskassanum, sum gjørdist ein størri og størri partur av prísinum á ráfiskinum.

Hetta var ein skipan, sum mátti renna seg fasta, og tað hendi eisini í samband við kreppuna, sum byrjaði av álvara við stóra prísfallinum á fiski í 1988. Men longu frammanundan vóru menn í vinnuni, sum vóru farin at tosa um, at her mátti okkurt gerast. Hetta hendi m.a. á fiskivinnutingi í 1986, har semja var um, at verandi skipan ikki var tann rætta, og at her var tørstur á munandi umleggingum. Tá kom eisini íttokiligt uppskot um marknaðarbúskap í flakavinnuni. Men sum við øllum so

gekk seint. Ikki fyrr enn í 1988 varð uppskot samtykt á tingi um at broyta lógina um ráfiskagrunnin, so virkini í staðin fyrri at fáa ávísa upphædd pr. kg. skuldu hava ein part av framleiðsluvirðinum í sín part. Hetta skuldi gera virkini áhugað fyrri hægst møguligum virði á lidnu framleiðsluni. Henda skipan varð sett í verk árs-skiftið 1990/2000. Summir vilja kanska siga, at tað var tilvild, men longu eina viku seinni byrjaðu etableraðu virkini at kappast um fiskin. Bacalao bjóðaði 1 kr. eyka fyrri fiskin fyrri

landing ov vasking av lastini, og var hetta ein "kamufлага" av teirri kapping, sum inntil tá hevði verið bannlýst. Onnur virki lótu manningini eina upphædd eyka o.s.fr. Tá gongd fyrst var komin á marknaðarbúskapin, var hon ikki til at steðgað.

Ein almenn telefonuppbóðssøla varð stovnst, sum eisini stuðlaði uppundir hesa gongdina, og tað gjørdist meira og meira greitt, at leiðin fram var størst møgulig kapping um fiskin eins og tað t.d. var galdandi í Danmark.

Fiskamarknaður Føroya er blivin ein stórfyritøka. Fyri 10 árum síðan varð roknað við, at sølan fór at gerast eini 5.000 t. Í fjør var talið umleið tað 10 fald.

Hesir báðir hava verið við frá byrjan av T.v. Hogni Hansen, sum er uppboðshaldari og undir liðini á honum Oskar Joensen, sum er virkisleiðari.

Laura Olsen hevur nærum verið við frá fyrsta degi.

Niclas Davidsen hevur frá byrjan av staðið fyri landingunum.

Olaf Olsen var ein av stovnarunum og hevur nú í fleiri ár verið nevndarformaður.

John Nielsen hevur verið stjóri síðan 1996.

Jónfinn Thomsen hevur verið advokatur frá byrjan av. Hann var soleiðis orðstýrari á stovnandi aðalfundinum.

Hugskotið um gólvuppbóðssølu kemur fram. Hetta fekk so skapt hugskot hjá flakavirkismonnum inni í Eysturoynni at fáa í lag eina gólvuppbóðssølu. Sum vit hava fingið upplýst var allar fyrsta stigið tikið við at Olaf Olsen og Jógvan Ingvar Olsen sum tingmenn hittust uttan fyri teirra flokshøli á gamla apoteki og avráddu at fara í gongd við hetta tiltak.

Tað varð innkallað til ein fund millum flakavirkini flaggdagin í 1992 í Ólastovu í Saltangará. Her møttu umboð fyri níggu flakavirkir og fyri Nes kommunu, har ætlað var at leggja eina møguliga uppbóðssølu.

Her var tosað um fyrimunir og vansar við eini gólvsølu. Millum fyrimunnirnar var tann týðningarmesti, at virkini kundu keypa júst tær nøgdir og tað slag av fiski, sum brúk var fyri.

Millum vansarnar var tann í dag áhugaverdi, at fiskurin fór at gerast dýrari at keypa. Og hetta var eisini ein av orsökunum til, at ikki allir høvdu hug til at fígga og stuðla einum slíkum stigi, sum fór at dýrka um fiskin og harvið rentabilitetin hjá virkjunum. At veruleikin gjørdist tann beint mótsatt, sigur bert nakað um, hvussu lætt tað er at vera bakklókur. Men hetta sigur eisini nakað um framskygnið hjá teimum, sum tóku hetta stigið.

Niðurstøðan á fundinum var, at umboð fyri øll virkini samtyktu at seta ein lítlan arbeðsbólk at arbeðsa skjótt við at kanna málið við tí í hyggju at stovna felag til at reka uppbóðssølu á Toftum. Mett varð at neyðugt var við einum partapeningi uppá 1,5 mill.kr.

Í arbeðsbólkin vóru valdir Jógvan I. Olsen av Toftum, Páll Gregersen úr Gøtu, Ingvar Joensen úr Lørvík og Olaf Olsen, Runavík.

Og tað má sigast, at her var borið skjótt at. Fyrirreikingarnevndin býtti seg í tveir partar, og fóru teir tveir og tveir kunningarferð til Íslands og Hanstholm í Danmark at hyggja eftir, hvussu uppbóðssølu virka har.

Grundað á hesar kanningar mælti nevndin til at fara undir at seta á stovn ætlaðu uppbóðssøluna.

Uppbóðssølan verður stovnað Tann 24. september 1992 kl. 19,30 var stovnandi aðalfundur á Fiskamarkn-

Hetta er ein partur av manningini á skrivstovuni. Aftastur er nýggi góðsku-leiðarin Pauli Poulsen, síðan er tað Elin Mikkelsen og fremst. Odva Kristiansdóttir.

aði Føroya tískil hildin í Ólastovu í Runavík. Umrødda fyrirreikingarnevnd hevði innkallað til fundin sum stovnarar. Jónfinn Thomsen, advokatur, ætlaður úr Gøtu, var orðstýrari á fundinum. Á hesum fundinum varð tað gjørt, sum skal gerast á einum stovnandi aðalfundi. Nevndin gjørdist fyribilsnevndin, og afturat teimum Johan Páll Joensen, og til grannskoðara varð valt Grannskoðaravirkið við Jógvan Sundstein. Nevndin skipaði seg við Olafi Olsen sum formanni og Jógvan I. Olsen sum næstformanni.

Nú var so hjá nevndini at fara til verka, og tað fyrsta var at útvega høli, og hetta gjørdust tey verandi upprunahølini á Toftum. Síðan var at fáa sett stjóra, og hetta gjørdist Ditleif Eldevig úr Fuglafirði, sum hevði drúgvir fiskivinnuroyndir frá Havsbrún. Hann tók við 1. november sama ár. Og sigast skal, at Ditleif gjørdi eitt risa slóðbrótararbeiði at fáa uppbóðssøluna at virka. Tað er ikki bert sum at siga tað at stovna eina slíka uppbóðssølu. Tað hevur eftirtíðin eisini víst. Tað eru 100 og 1000 mál, sum skulu greiðast, og hetta varð gjørt á ein hegnisligan hátt, sum framvegis er grundarlagið hjá fiskamarknaðinum.

Kreppan mundi steðga øllum Samstundis sum hetta

hendi, høvdu vit rættiliga rent okkum inn í kreppuna. Sjóvinnubankin var júst bjargaður fyrstu ferð, og virkini fóru hvørt undan øðrum beinleiðis og óbeinleiðis á húsagang. Hetta merkti m.a. annað, at tey virki, sum høvdu verið ætlað sum partaeigarar, fullu frá, og merkti hetta eina avmarking í møguleikanum hjá uppbóðssøluni at fáa nóg mikið av partapeningi. Hetta var so osøkin til, at nevndin í desember heitti á Føroya Fiskimannafelag um at seta partapening í fiskamarknaðin. Hesum tók FF eisini væl ímóti. Felagið hevði jú stríðst sum úlvur á skóg fyri at at fáa kapping um fiskin og hevði sín leiklut í teirri gongd, sum greitt er frá fyrr í greinini. Uppbóðssølan var júst í samsvar við áhugamálini hjá felagnum. Endin var at FF samtykti at seta kr. 200.000 í sum partapening. Síðani kom Tofta Arbeðsmannafelag eisini inn í myndina, og eru teir í dag størstu partaeigarar. Men hetta hevur eisini lønt seg væl hjá felagnum, tí fiskamarknaðurin man vera eitt tað størsta arbeðsplássið í kommununi.

Fyrst í 1993 fer Olaf Olsen úr nevndini, og Jógvan I. Olsen verður nýggjur formaður. Næstformaður gjørdist Páll Gregersen. Seinni er Olaf komin inn aftur sum formaður, meðan Jógvan Ingvar er farin úr nevndini.

Samstundis verður nevndin víðkað við umboðum fyri nýggju umrøddu partaeigarum, nevnliga Óli Jacobsen og Jákup E. Olsen.

Uppbóðssølan mundi verið stongd áðrenn byrjan. Næsta stigið var at fáa uppbóðssøluna at virka. Kreppan var framvegis so ring sum nakrantíð, men á nevndarfundi 17. mars varð samtykt at byrja at selja á gólvuppbóðssølu 24. mars 1993 kl. 9.

Og byrjanin var sanniliga meira enn trupul. Tann 11. mai var nevndarfundur, har greitt varð frá gongdini síðan byrjað varð at taka ímóti fiski.

Fyrsta tíðin hevði verið merkt av verkfalli, ringum streymi og ringum veðri, umframt vanligar byrjunartrupulleikar.

Afturat hesum var sera lítið av fiski. Árið 1993 var jú eitt tað ringasta ár til fisk, vit kenna til. Í apríl mánaði vóru tilsamans bert avreidd smá 100 tons, og verður hetta í dag roknað sum ein meira vánaligur dagur. Hesin tonsini vórðu seld fyri knappar kr. 700.000.

Alt hetta merkti, at uppbóðssølan var við at kollsigla fíggarliga. Hon hevði verið í samband við landsstýrismannin í fiskivinnumálum. Men har var sjálvsagt eisini kreppa, so frá honum varð heldur einki at vænta sær. Tað varð heilt álvarsliga tosað um

Uttan nógðar fiskimenn gongur tað als ikki. Tí eiga teir ikki at himpra seg við at venda sær til fiskamarknaðin um nakað er, sum ikki riggar, sum tað skal.

at steðgað virkseminum, í hvussu er fyribils. Men ein støðgur fyribils kundi eins væl gerast med alla. Uppskot var eisini um, at tað almenna yvirtók virksemið fyribils samb. lóg um royndaruppboðssølu av fiski, men eitt slíkt uppskot vildi neyvan havt nakran møguleika heldur.

Óforsvarlig avgerð bjargaði uppboðssøluni. Men tá varð tikin ein rættliga óforsvarlig avgerð, ið kom at bjarga uppboðssøluni. Sølugjaldið var upprunaliga sett til 7%, og var hetta grundað á útrokningar av væntaðum inntøkum og útreiðslum. Men tá inntøkurnar ikki

hildu, meðan útreiðslurnar gjørdur tað væl og virðiliga, var komið til ta niðurstøðu, at kanska kundi eitt lægri gjald útvega meira fisk. Tískil var gjaldið sett niður 5% út frá tí sjónarmiði, at tað kundi fyri so vítt gera tað sama at fara á húsagang við 5 ella 7% í sølugjaldi. Samtykt varð eisini at fara undir telefonuppboðssølu. Tað vísti seg, at tá fór at bragda. Tað kom meira og meira av fiski, og spakuliga fór at ganga framá, og sigast kann at sloppið var.

Nýggjar avbjóðingar Síðani tá hevur bert gingið framá, og nú hevur uppboðssølan størri týðning,

enn nakar hevði droymt um. Upprunaliga varð roknað við sølu av 5.000 t. av ráfiski árliga. Roknað varð serliga við teimum fiskasløgum, sum tað bert eru smærru nøgdir av. Men í dag er fiskanøgdin umleið 10 ferðir so stór, sum roknað varð við. Í dag fara umleið 50% av øllum landingum um fiskamarknaðin og deildirnar kring landið. Her hevur telefonsølan gjørt tann stóra munin. Tískil hevur fiskamarknaðurin stóran týðning fyri prísasetingina av fiski í Føroyum. Sostatt fáa allir fiskimenn stórt sæð eins góðar prísir um alt landið. Eitt annað, sum hevur stóran týðning, er, at nú verður fiskurin gold-

in kontant av fiskakeyparunum, og kunnu fiskimenn tí eisini avroknast sum skjótast.

Tað skal sjálvsagt sigast, at á einum slíkum øki verður ongantíð rokkið á mál. Tað vilja javnan stinga seg upp trupulleikar, men her eiga fiskimenn ikki at aftra seg við at venda sær til uppboðssøluna. Hon hevur nevniliga bert áhuga fyri at hava nógð viðskiftafólk.

Men samanumtikið hevur uppboðssølan havt stóran týðning í gongdini móti fríari kapping um fiskin, ið má roknast fyri at hava skapt eitt fíggarligt undur á hesum øki.

Linjuformaður søkist til Elfelagið SEV í Suðuroy

Eitt starv sum linjuformaður í Suðuroy er leyst at søkja í sambandi við, at ein av linjuformonnum okkara fer úr starvi vegna aldur tann 1. januar 2003.

Starvið:

Starvið umfatar hald og nýgerð av bítisvirkjum hjá SEV í Suðuroy, t.v.s. há- og lågspenningslinjur, kaðalar og trafostøðir. Undir ábyrgd yvirfyri og í samstarvi við kaðal- og linjumeistararnar fyri Suðuroynna skal linjuformaðurin arbeiða sum partur av - og sum formaður fyri - arbeiðsholdum við linjuformonnum.

Førleikakrøv:

Vit kundi hugsað okkum, at umsøkjarnir hava el-innleggjarprógva ella aðra viðkomandi útbúgving, t.d. maskinmeistari ella elektrikari. Aðrir við viðkomandi útbúgving so sum jarn- ella húsasmiður við áhuga og evnum at seta seg inn í tøkniúnaðin innan bítisvirkir okkara, kunnu eisini søkja.

Harafturat skal viðkomandi hava evnir at leiða og býta dagliga arbeiðið ímillum linjumennin.

Neyðugt er at hava koyrikort til vanligan persónbil. Eisini er neyðugt at hava kroppsligan førleika til at kunna luttaka aktivt í gravi- og linjubyggiarbeiðum, bæði á sløttum og í fjøllum.

Lønin:

Lønin verður sambært 4. lønarflokk eftir sáttmála millum SEV og Starvsmannafelagið.

Lønin verður ásett eftir starvsaldri frammanundan.

Byrjunar- og endaløn í nevnda lønarflokki er í lötuni netto ávikavist kr. 18.527,- og kr. 20.855,- um mánaðin. Harafturat verður goldið í eftirlønargjaldi ávikavist kr. 2.101,- og kr. 2.365,- um mánaðin.

Frá 1. mars 2003 hækkað bruttolønin 4%. Harafturat hækkað eftirlønargjaldið við 1% av bruttolønini.

Nærri upplýsingar:

Nærri upplýsingar um starvið fáast við at venda sær til Mathias Lassen, kaðal- og linjumeistara á tlf. 373016 ella 210465.

Umsóknir:

Umsóknir skulu saman við prógvum og møguligum ummælum sendast til Elfelagið SEV, Box 319, FO-110 Tórshavn, og skulu vera SEV í hendi í seinasta lagi tann 1. november 2002.

Elfelagið SEV · Telefon 311366 · Postboks 319
 Telefax 310366 · FO-110 Tórshavn · E-mail sev@sev.fo

Hesi bæði Eyðfinn Olsen og Odma Osmundsdóttir taka sær av bókhaldinum.

Kim Olsen hevur øll árini staðið fyri útflygging av fiski.

Úr Gásadali til Vancouver

Hóast so langt heimanífrá hittu føroyingar í einum "gospel tent" ikki færri enn tvey fólk, sum høvdu hvør sítt samband við Føroyar. Eitt úrslit av hesum er, at FF-blaðið her kann geva Brøðrasamkomuni í Føroyum eina heilsan frá brøðrasamkomunum í Vancouver. Og vit kunnu bera søguna um Gásadalsmannin, sum endaði í sama býi.

Eingin kann rokna við, at fólk so langt burtur sum í Vancouver skulu vita nakað um Føroyar. Vit liggja jú so langt burtur, at tíðarmunurin er ikki minni enn 8 tímar. Hvussu nógv í Føroyum munnu eisini vita um smáoyggjar á vesturstrondini hjá Canada.

Kortini ber til á ein lagnan hátt at hitta fólk, sum bæði hava vitan um Føroyar og samband, beinleiðis ella óbeinleiðis, hendan vegin.

Síðsta dagin í Vancouver fóru vit til National Pacific Exhibition, sum mest er at sammeta við eitt Tivoli. Tá vit vóru á veg avstað aftur, gingu vit framvið eitt Gospel Tent, har tað var greitt, at her var talan um samkomu, sum vildi koma í samband við tey vitjandi, við skrivligum tilfari og eisini við ókeypis vatni, sum kom væl við ein slíkan heitan summar-

dag, sum talan var um her. Steðgað var so mikið á, at vit komu á tal við tvey fólk í tjaldinum, og her vísti seg tað lögna, at bæði teirra høvdu kennskap til Føroyar, men á hvør sín um grundarlagi.

Hevði høyrð um langommusystirina! Fyrst varð komið á tal við Earl Ritchie. Tað fyrsta, sum er at spyrja um, er, hvaðani ein er. Tá hann frætti, at vit vóru úr Føroyum, vísti tað seg, at hann kendi væl til søguna um gamla Sloan, sum prædikaði í Føroyum í mong ár uttan ítøkilig úrslit. Tá so tann fyrsta kvinnan varð umvend, giftust tey bæði. Eg kundi so greiða frá, at hendan føroyska kvinnan, sum hann visti so væl beskeð um, var langommusystir tann sum skrivur hesar reglur. Hann hevði eisini stóran áhuga

Dánjal var føddur í 1904 í Gásadali "1700 meter fra fremtiden", har tað í dag bógva 10-20 fólk...

at frætta meira um Føroyar. Prátið endaði við, at honum skuldi verða sent tilfar bæði um Føroyar og um samkomurnar í Føroyum. Hann umboðaði nevniliga sama slag av samkomum sum Brøðrasamkoman í Føroyum. So FF-blaðið fekk ta fyrri eitt fakfelagsblað sjáldsomu uppgávu at bera heilsan frá Brøðrasamkomunum í Vancouver til samkomurnar í Føroyum.

Hevði arbeitt saman við manni úr Gásadali So var ein onnur kvinna í tjaldinum, sum eitur Laura Flinn. Hon greiddi frá, at hon hevði á einum lærðum háskúla fyri nógvum árum síðani arbeitt saman við einum føroyingi. Hann kallast Per Joensen. Hetta segði so einki í fyrsta umfari. Men sjálvur plagi eg til stuttleika í útlondum at hyggja eftir í telefonbókini, um nakar er sum eitur

Joensen. Skuldi tað hent, so er tað heilt vist, at hesin hevur okkurt við Føroyar at gera.

Eg hevði beint frammanundan hugt eftir í telefonbókini fyri Vancouver, og har var ein G. Joensen. So hetta mátti kannast. Komin aftur á hotellið varð ringt til hetta telefonnummar-ið. Ein kvinna tók telefonina og varð spurd um hon hevði nakað samband við Føroyar. Jú, maður hennara Dánjal Joensen var ætt-

aður úr Gásadali! Spurd, um hon kendi nakað til ein Per Joensen, var svarið, at hetta var sonur hennara!

So her var beinanvegin grundarlag fyri eini søgu. G. Joensen stendur fyri Gudrun, og hon greiddi frá familjuni í Gásadali, haðani tað er eydnast at fáa myndirnar til hesa grein, og tey finga samstundis eina heilsan úr Canada.

Niels J. Arge skrivaði eisini um Dánjal í Gása-

... og hann endaði sínar dagar í Vancouver, har 2 milliónir bógva.

Hendan myndin av teimum báðum, Gudrun og Dánjal, er tikin í 1976.

Hetta er brot úr tilfari, sum varð býtt út av "Gospel Tent". Earl Ritchie sum umboðaði samkomuna West Richmond Gospel Hall, kendi væl søguna um gamla Sloan og Elspu, sum hann giftist við. Hann sendir heilsan til brøðrasamkomurnar í Føroyum.

dali í síni røð: "Teir sigldu úti", so út frá hesum øllum ber til at greiða frá søguni um gásadalssmannin, sum endaði í Vancouver.

Dánjal var føddur í 1904. Hann lærði til smið hjá mammubeiggja sínum í Sørvági, Jørgen Olsen í Ólastovu. Eftir tað fór hann í 1933 til Odense at læra til maskinmeistara. Her hitti hann ta týsku Margrethu, sum var upp-vaksin í Schweits. Tey giftust og fingi tvey børn Elsebeth og Sverra, men longu í 1938 doyði Margretha.

Dánjal var farin at sigla í 1936 og í 1938 fór Dánjal við "Stal" hjá skipafelagnum Holm Vonsild, og tá tók systir hansara Anna, sum búði í Keypmannahavn, sær av børnunum báðum, og umstøðurnar gjørdur, at tey komu at vera verandi her. Við hesum skipi sigldi Dánjal øll krígsárini, og var skipið sett í sigling millum Ongland og Canada.

Í Canada hitti Dánjal dansk-amerikonsku Gudrun, sum var flutt hagar saman við foreldrum sínum. Hon arbeiðdi hjá Can-

adian Air Force. Tey giftust og komu eftir kríggjð til Danmarkar, har tey í 1946 fingi dótturina Elinor. Dánjal sigldi tá eitt skifti við einum skipi sum æt "Erindring" og sigldi mest millum skandinaviskar havnar.

Í 1947 fluttu Dánjal Jákup, Gudrun og dóttirin Elinor til Føroya. Tey settust í búgv í Sørvági. Haðani sigldi Dánjal sum maskinmaður við trolarunum "Havstein". Meðan tey vóru í Føroyum, fingi Dánjal Jákup og Gudrun í 1949 sonin Per, sum jú er orsökini til hesa søgu.

Men í 1952 fluttu tey til Vancouver í Canada, har Dánjal arbeiðdi sum maskinmeistari á einum vaskarí, sum kinesarar áttu. Dánjal læt væl at kinesarum sum arbeiðsgevarum og arbeiðsfeløgum.

Dánjal gjørdist canadiari med alla. Hann var onkuntíð heima í Føroyum aftur, seinast var tað í 1970. Hann doyði í 1984, 80 ára gámal. Gudrun livir sum sagt enn. Hon er komin á eitt ellisheim og er 83 ára gomul.

Og so til eitt stuttligt ískoyti til hesa søgu: Jona Henriksen plagar at koma inn á gólvið á Fiskimannafelagnum. Hon greiddi frá, at hon eisini hevur verið í Vancouver. Tað var í 1975 til eina KFUK heimsstevnu. Og tá vísti tað seg, at Jona hevði verið heima hjá Dánjali og Gudruni. Hon hevði verið í donsku kirkjuni í Vancouver og var her komin í samband við tey bæði, sum høvdu bjóðað henni heim, og tey høvdu verið stak blíð.

Jona sigur eisini frá, at nakað seinni kom Elinora til Føroya eftir at hon var blivin gift. Tá bjóðaði Jona henni niðan í KFUK, har hon eisini fekk eina brúðargávu. So í samband við hesa grein, sum eisini fer at verða send familjuni hjá Dánjali, sendir Jona eisini eina heilsan til teirra við tókk fyri seinast. Samstundis verður heilsað úr Gásadali.

So hóast verðin er stór, so er hon ikki størri enn, at tað ber til at fáa eina slíka søgu burtúrur einum tilvildarligum møti millum tilvildarlig fólk í einum Tivoli í Canada.

Hendan myndin av hjúnunum Gudrun og Dánjal saman við børnunum Elinor og Per, sum eru umrødd í greinini, er tikin í 1956.

AGN

**Sild
kúfiskur
makrelur
høgguslökkur**

have dagligt samband um allt landið

P/F KAMBUR

**STRENDUR · telefon: 447720
ella 448095 · fax: 448744**

SENT VERÐUR VIÐ STRANDFERÐSLUNI

SKIPSTIMBUR & APTERING

**Vit átaka okkum alt arbeiði innan
skipstimbur og aptering, so sum
nýggja messu, brúgv ella lugar.**

**Fa. Skipstimbur
og aptering**

v/Jón Jacobsen · FO-470 Eiði · Tlf: 22 23 86

**Bjargingar-, neyð- og slækki-
útgerð til skip og bátar**

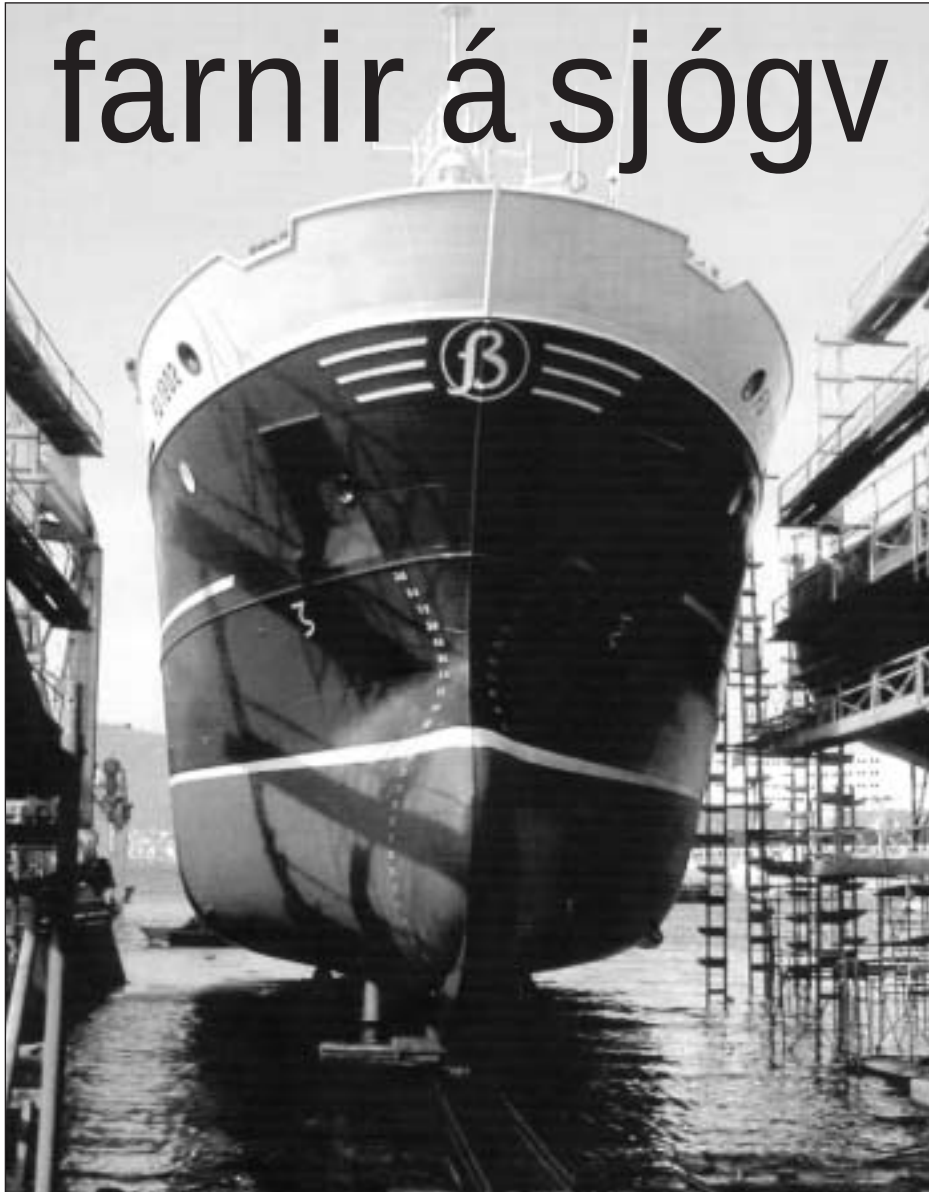
- Neyðrakettir & hondbluss
- Bjargingarvestar, -kransar og -línur
- Eldslökkjarar, tepplir og slangur
- PIONER plastbátar - nógv modell

*Vit útvega flest alla útgerð
uppá fyrispurning*

KAJ ANDREASEN & CO
Tel: 315600 · Fax: 318008

Haldið FF-blaðið

Nýggju "Cubatrolararnir" farnir á sjógv

Nýggjur "Cubatrolari" á veg á sjógv.

Seinast í august vóru tveir søguligir dagar hjá okkara feskiskafloata, tí tá fóru tveir nýbygningar á sjógv. Hetta eru fyrstu nýbygdu størri skip til feskiskaflotan síðani í 80-unum. Herfyri komu sum kunnugt tveir smærri trolarar til Leirvíkar, og fleiri eru á veg, so tað sum sá vónleyst út fyri fáum árum síðani, nevniliga endurnýgging av feskiskaflotanum, sær munandi betri út í dag.

Hetta eru trolararnir hjá p/f Beta, og

skulu hesir koma í staðin fyri nakrar av Cubatrolarunum, tó soleiðis at veiðiorkan ikki kemur at økjast. Skipini verða nakað tað sama til støddar sum Cubatrolararnir, men maskinan verður nakað størri.

Ætlanin var upprunaliga, at skipini skuldu vera liðug í september. Hetta er nakað seinkað og koma skipini helst til Føroya í november, og rokna vit við at kunna greiða nærri frá tá.

VINNUMÁLARÁÐIÐ

Stjóri fyri Strandfaraskipum Landsins

Søkt verður við hesum eftir stjóra fyri Strandfaraskipum Landsins.

Starvið

Stjórinn hevur ábyrgdina av at leiða, reka og menna Strandfaraskip Landsins.

Arbeitt hevur verið við at gera karmar fyri framtíðar virkseminum hjá Strandfaraskipum Landsins sum ein samferðslueind.

Strandfaraskip Landsins hevur ábyrgdina av øllum sáttmálum, ið landið ger við privatar um keyp av flutningstænastum og hevur um hendi rakstur av tænaðum, ið ikki verða bjóðaðar út.

Ein av høvuðsuppgávum stjórans verður at tryggja framhald av hesum arbeiði umframt at fremja týðningarmiklar verkætlanir, sum eru í umbúna.

Førleikakrøv

Vit vænta okkum av umsøkjara, at teir m.a. hava:

- Holla teoretiska útbúgving
- Leiðsluroyndir frá privata og/ella almenna arbeiðsmarknaðinum
- Góð samstarvsevni og mennandi leiðslustíl

Setanarviðurskifti

Setanarokið er Vinnumálaráðið og stovnar undir tí. Starvið verður sett sambært serligari avtalu.

Umsókn

Umsóknin við prógvum o.ø. skal sendast til Vinnumálaráðið, postrúm 377, 110 Tórshavn, ikki seinni enn 18. oktober 2002.

Nærri upplýsingar um starvið fáast við at venda sær til Arna Poulsen, aðalstjóra, í Vinnumálaráðnum, tlf. 356060.

Um Strandfaraskip Landsins

Strandfaraskip Landsins er landsfyrirteka undir Vinnumálaráðnum og hevur til uppgávu at lúka landsins tørv á innanlands fólka- og farmaflutningi og skal í so stóran mun sum gjørligt rekast á handilsligum støði.

Á Strandfaraskipum Landsins starvast tilsamans umleið 180 starvsfólk.

Tórshavn 23.09.2002

Vinnumálaráðið

we make fishing more profitable

Vit framleiða og umvæla öll slag av trolum, so sum:

- Rækjutrol ■ Botntrol ■ Flóttitrol ■ Semipelagisk trol

Vit framleiða og umvæla snurpunótir til:

- Lodnu ■ Makrel ■ Sild

Vit framleiða og umvæla nótir til alivinnuna umframt:

- Vaska og impregnera nótir
- Levera kompletar fortoyningar, akker, tog o.a.

Annars hava vit alla útgerð til trol, nótir og alivinnuna

VONIN LTD.

Hövuðsskrivstofa:
Vónin P/F
Bakkavegur 22
530 Fuglotjørður
Telefon 444 246
Telefax 444 579
www.vonin.com

Tórshavn:
Álaker
Telefon 35 43 91
Telefax 31 33 19

Miðvágur:
Telefon 33 29 46

J. PATURSSONAR GØTA 18

SAXOFON
Tlf. 31 68 08

Vit klippa eftir TÍNUM havið

SKIPASMIÐJAN

Filtur
Brennoljufiltur
Sm. oljufiltur
Luftfiltur
Vatnfiltur

P/F Tórshavn: Skipasmíðja
Tlf: 31 11 35 - Fax: 31 11 25

P/F Skipasmíðjan á Skála
Tlf: 44 11 55 - Fax: 44 11 25

24 tíma Væð
Út: 21 11 35

www.skipasmiðjan.fo - E-mail: sks@skipasmiðjan.fo

Blákrossheimið

Blákrossheimið er ein viðgerðarstovnur fyri rúsdrekka- og rúsevnismissnýttarar og avvarandi teirra.

Høvir tú ella onkur tú kennir trupulleikar við rúsdrekka ella rúsevnum, ert tú vælkominn at seta teg í samband við Blákrossheimið á tlf. 315575, sum svarar alt samdøgrið.

Vit kunnu m.a. bjóða...

- avrúsan og viðgerð
- einstaklinga samrøður (ambulant viðgerð)
- samrøður saman við familjuni (familjuviðgerð)
- eftirviðgerð - búpláss í búfelagsskapi

Øll starvsfólkini á Blákrossheiminum eru yrkisfólk og alt fer sjálvandi fram í trúnaði.

Vit vilja fegin hjálpa tær

Blákrossheimið
Lynggøta 12

FO-100 Tórshavn
Tlf. 31 55 75

Grønlandstíðindi

frá Kára við Stein

Hálvan august lá "Actic Wolf" inni í Sisimiut; teir hövdu um 60 tons inni, men lótu annars einki at hesum túrinum. Teir hövdu eisini verið til royndar-fiskiskap, men uttan nakað úrslit; teir hövdu verið norðuri úr Disko, uppi við Haruoyinna (tað sigst, at eingin hara er til á oynni! Man skuldi hildið, at har var nokk til av harum eftir navninum at døma).

Meiningin er, at "Arctic Wolf" skal til Eysturgrønlands at royna eftir krabba. Tað sigst, at skip, ið hava fiskað svartkalva har, hava fingið krabba upp við eisini. Eisini rækjutrolarnir hava fingið krabba í trolíð, so krabbin er til, tað er givið. Spennandi verður, um tað fer at eydnast í Eysturgrønlandi; um ráðið er stórt, men ringt sjógvað - tað siga allir, sum hava verið har.

16/8 kom "Natarnaq" til Nuuk at landa; teir fóru út 18. juli og hava verið inni og lagt 100 tons upp her-

fyrir. Íalt gevur hesin túrurin 580 tons av rækjum. Í gott tveir mánaðir hevur "Natarnaq" lagt gott 1.600 tons av rækjum upp. Tað er aftur útsett við eitt ára eftirlitinum hjá "Natarnaq"; teir skuldu havt verið í Spanien í september, men er útsett til óvissa tíð.

"Helena L", ið varð sleipað inn til Sisimiut herfyri við maskinbreki, liggur enn. Galið er við gearinum, og tað sigst at vera so trupult at skilja tað sundur, so teir rokna við, at tað fer at ganga einar trýggjar vikur, áðrenn teir eru klárir aftur til fiskarí. "Sattuaq II" hevði verið úti og drigið teinarnar hjá "Helene L", og teir hövdu fingið góð 5 tons av livandi krabba.

Tann 20. august kom

"Aqqiseq" inn higar til Sisimiut at skifta fólk og bunkra. Teir hava verið úti í eina viku til fiskiskap, men tað hevur ikki viðrað av tí besta; tað hevur verið keðiligt veður við nógvum vindi, so tað hevur illa verið roynandi. Teir hövdu tó gott 8 tons inni av livandi krabba, og ætlaðu at fara út aftur beinan vegin.

27. august lá "Sattuaq I" her og landaði gott 10 tons av krabba.

"Louise L" byrjaði túr tann 1. august, og teir hövdu fingið uppi lastina av jákupsskel tann 23. august, tá teir vóru inni og lögdu 4,6 tons upp her í Sisimiut. Teir fóru út aftur sama dag, tá liðugt var at landa og komu inn aftur tann 29. august við fullari last. Íalt gav hesin túrurin 26,6 tons av pilkaðum skeljum, og er hetta besti túrurin "Louise L" nakrantíð hevur gjørt. Teir hava fiskað uttan fyri Qagssit-oeggjarnar allan túrin, og

sleipaður til New Foundlands. Teir hövdu havt finasta veður allan vegin til New Foundlands.

Ein stórus tangabátur kom eisini inn í dag. Skipið eitur "Turid Knutsen" og er frá Haugesund. Teir eru komnir við vetrarforsýningini av diselolju til býin. Teir skulu lata 10 milliúnir litrar her til tangaanlegg-ið, sum - tá alt er fyllt upp - kann hava 25 milliúnir litrar á goymslu. Hetta skuldi verið nóg mikið til einaferð út móti mars-apríl, men tað kemur ann uppá, hvussu veturin verður, og um hvussu tað verður við ísinum, tí um tað er siglandi, so koma teir stóru rækjutrolarnir inn at landa og bunkra. Teir bunkra frá umleið 100 til 350 tons av olju fyri ein vanligan túr, so tað krevst at hava eina stóra oljugoymslu.

Nakað um skipið "Timmiarmiut": "Timmiarmiut" varð bygdur í 1986. Upprunaliga varð hann bygdur til at fiska jákupsskel, og tá æt hann "Ocean Princess" og var heimahoyrandi í Nor-egi. Tað gingu ikki meira enn eini tvey ár, so fór hann av knóranum. Hann varð so keyptur til Grønlands, har hann fekk navnið "Polar Princess" og varð umbygdur til toskafiskiskap, sum tá var í hæddini her í Vesturgrønlandi, men tað var stokkut tíð, at toskur var á hesum leiðum. Í 1991 var ikki ein einasti toskur at fáa í grønlandskum sjógvi. Skipið fór aftur á tvingisilssølu, og tá keypti Royal Greenland hann í desember 1991 og umbygdur hann til rækjufiskiskap. Hann fekk tá navnið "Timmiarmiut".

Síðan tá hava ikki stórvegis ilógur verið gjørdar í skipið, men í ár var "Timmiarmiut" í Fredericia, har hann fekk eina frystitunnel og ein kókara aftrat. Áðrenn hövdu teir tveir kókarar og tvær tunnelliir, so nú hava teir 3 av hvørjum og hava møguleika at frysta upp til eini 50 tons um døgnið.

Kanningar vórðu gjørdar fyri at finna útav, um tað var møguligt at rigga skipið um til dupulttrot, men endin gjørdist, at tær ætlanirnar vórðu sleptar. Hóast hetta hevur tað gingið væl við fiskiskapinum.

Tá farið varð úr Fredericia, varð fyrst roynt í nakrar dagar í Eysturgrønlandi, men har var illa framkomandi fyri ísi, so farið varð vesturum. Nakrir byrjunar-trupulleikar vóru á verk-smiðjuni, men nú riggar hon væl. Teir finga uppi skipið, smá 400 tons, og hava landað í Sisimiut, eftir at hava fiskað í 17 dagar.

Skipari hendan túrin er Dávur Mohr úr Havn. Hinir feroyingarnir, sum hava verið við hendan túrin, eru Jákup Mikkelsen, Havn, yvirstýrimaður, Sverri Mikkelsen, Skála,

maskinmeistari, Heri Dam, Havn, stýrimaður og Símun Fuglør, Klaksvík, produktionssjefur (hann er búsitandi í Keypmannahavn). Eg kann skoyta uppi, at sonur mín, Karl Klæmint við Stein, var við, tá farið varð eftir skipinum í Danmark, tá Royal Greenland yvirtók skipið. Hann byrjaði sum messur umborð, og er í dag produktionssjefur. Hann hevur sostatt verið

við "Timminum", sum vit kalla hann her, síðan hann kom í flotan.

22. august fór GR 6-401 "Timmiarmiut" nýggjan túr, og hendan túrin er Per Bech av Tvøroyri skipari.

1. september vóru + 4,4 stig og stilli. Út á dagin kom hann við nógvum vindi av útnýðringi.

**GALDANDI FRÁ
1. OKT. TIL 1. MAI**

TYRLUFERÐAÆTLAN

VETURIN 2002/2003

SUNNUDAG	Fráferð	MIKUDAG	Fráferð	FRÍGGJADAG	Fráferð
Vágar	12.00	Vágar	09.45	Vágar	09.45
Gásadal	12.06	Gásadal	09.51	Gásadal	09.51
Mykines	12.12	Mykines	09.57	Mykines	09.57
Vágar	12.23	Vágar	10.08	Vágar	10.08
Vágar	13.00	Vágar	11.10	Vágar	11.10
Koltur	13.07	Koltur	11.17	Koltur	11.17
Tórshavn	13.12	Tórshavn	11.22	Tórshavn	11.22
Skúvoy	13.27	Skúvoy	11.37	Klaksvík	11.34
Dimun	13.32	Dimun	11.42	Svinoy	11.46
Skúvoy	13.37	Froðba	11.51	Kirkja	11.50
Tórshavn	13.52	Froðba	12.35	Hattarvík	11.53
Klaksvík	14.04	Dimun	12.44	Klaksvík	12.11
Klaksvík	14.35	Skúvoy	12.49	Klaksvík	13.00
Svinoy	14.47	Tórshavn	13.04	Tórshavn	13.12
Kirkja	14.51	Klaksvík	13.16	Skúvoy	13.27
Hattarvík	14.54	Svinoy	13.28	Dimun	13.32
Klaksvík	15.12	Kirkja	13.32	Froðba	13.41
Tórshavn	15.24	Hattarvík	13.35	Froðba	14.15
Koltur	15.29	Klaksvík	13.53	Dimun	14.24
Vágar	15.36	Klaksvík	14.40	Skúvoy	14.29
		Tórshavn	14.52	Tórshavn	14.44
		Koltur	14.57	Koltur	14.49
		Vágar	15.04	Vágar	14.56
				Vágar	15.30
				Gásadal	15.36
				Mykines	15.42
				Vágar	15.53

Prísir	Mykines	Gásadal	Vágar	Koltur	Tórshavn	Skúvoy	Dimun	Froðba	Klaksvík	Svinoy	Hattarvík	Kirkja
Mykines	85,-	145,-	290,-	215,-	335,-	335,-	360,-	360,-	360,-	360,-	360,-	360,-
Gásadal	85,-	145,-	290,-	215,-	335,-	335,-	360,-	360,-	360,-	360,-	360,-	360,-
Vágar	145,-	145,-	130,-	215,-	335,-	335,-	360,-	360,-	360,-	360,-	360,-	360,-
Koltur	290,-	290,-	130,-	85,-	215,-	215,-	290,-	290,-	290,-	290,-	290,-	290,-
Tórshavn	215,-	215,-	215,-	85,-	190,-	190,-	215,-	215,-	215,-	215,-	215,-	215,-
Skúvoy	335,-	335,-	335,-	215,-	190,-	85,-	85,-	335,-	335,-	335,-	335,-	335,-
Dimun	335,-	335,-	335,-	215,-	190,-	85,-	85,-	335,-	335,-	335,-	335,-	335,-
Froðba	360,-	360,-	360,-	290,-	215,-	85,-	85,-	360,-	360,-	360,-	360,-	360,-
Klaksvík	360,-	360,-	360,-	290,-	215,-	335,-	335,-	360,-	110,-	110,-	110,-	110,-
Svinoy	360,-	360,-	360,-	290,-	215,-	335,-	335,-	360,-	110,-	110,-	110,-	110,-
Hattarvík	360,-	360,-	360,-	290,-	215,-	335,-	335,-	360,-	110,-	110,-	85,-	85,-
Kirkja	360,-	360,-	360,-	290,-	215,-	335,-	335,-	360,-	110,-	110,-	85,-	85,-

Galdandi frá 1. oktober til 1. mai

ATLANTIC AIRWAYS

Flagvallurin - FO 280 Særvágur
Tel. 34 10 60 - Fax 34 10 61 - booking@atlantic.fo

www.atlantic.fo

BÍLEGGING

Tel 34 10 60

Fax 34 10 61

Mán. - Fri.

Kl 08.00 - 16.00

Sun. Kl 12.00 - 16.00

BØRN

0 - 8 ár: Ókeypís

7 - 13 ár: 50%

VIÐFØRI

Í mest lagi 20 kg.

"Vón" í krígssigling, árini 1940-41

Vit hövdu í næstseinasta blaði eina frásøgn um, tá Sigurd Simonsen lat "Vón" byggja á Tórshavnar Skipasmiðju. Vit halda nú áfram við frásøgnini hjá Sigurdi, og greiðir hann nú frá um siglingina undir krígunum, sum er ein stórir partur av okkara siglingarsøgu. Tað er abba-sonurin Heri Simonsen, sum hevur skrivað av eftir bandupptøkunum veturin 1988-89. Tað má sigast at vera meira enn heppið, at slíkar frásagnir eru komnar á band, áðrenn tað er vorðið ov seint.

Sigurd sigur soleiðis frá:

"So fóru vit endiliga avstað! (24. juni 1940). Vit lögdu leiðina til Íslands. Eg hevði skottað alt dekk-ið upp. Tað var meira enn ein manshædd í dekslast. Eg hevði roknað við einum meturi oman á lúningina, og so hevði eg leysar bjálkar at seta niðura. Alt var gjørt av eins lystum, og eg hevði ikki nýtt ein tann einasta seym, alt var boltað. Og alt hetta stóð, tá ið vit fóru avstað. Vesturi í Vág-unum tóku við Jóan Jakku, bróður og Jóhan á Plógv umborð, tí teir skuldu við okkum.

Í Miðvági hendi ein sera stuttlig misskiljing. Kaifút-in í Miðvági varð róptur Sámal í Toft. Tá hann sær, at vit leggja at við bryggjuna í Miðvági, so heldur hann, at hetta er ein týskari. Hann dugdi ikki at ímynda sær, at føroyingar kundu eiga eitt so snøgt skip, "Vón" var jú grá á liti. Mínir menn blaka endan í land, men Sámal á Toft tekur og blakar endan langt yvir aftur á skipið. Hann rópti: "Din fordømte tysker!" einar triggjar ferðir. Eg flenti í kiki, eg stóð uppi í stýrhúsinum.

Pápi (Petur uppi í Húsi) og Sámal vóru bestu vinir, teir vóru mest sum javn-

gamli. Eg taki so og rópi á Sámal: "Sámal! Góðan morgun! Hetta er Sigurd!". Tá letur í Sámal: "Á halt skarpan, er tað tú Sigurd? Eg var so spentur, eg trúði, tað vóru týskararnir, sum vóru komnir!". Men fólkið um landið alt, tey bóru jú ótta fyri týskarunum tá.

Fara av Miðvági
Nú er tað, at vit fara frá, og vit liggja við reyvini út ímóti Prestlandinum. Eg bakkaði ógvuliga varliga. Men hvat? Eg fái ikki umstýringina fram aftur. Poul Andrias (Vørðhamar) stóð við umstýringini hinumegin, og eg biði hann kobla úr. Hann helt seg hava koblað úr, men hann hevði ikki koblað úr. Tað kravdust 22 umsnaringar við hesum stóra hjólinum fyri at kobla úr. Og ikki fyrr enn í seinastu umsnaringini var hetta fullkomiliga úrkoblað. Vit fingi ikki umstýringina fram aftur, fyrr enn hann var fullkomiliga úrkoblaður. Eg biði so Poul Andrias fara eftir Sofusi (Eliassen). Vit hildu allir, at her var okkurt rívanði galið.

Men - ólukkutíð - í hesum millumbilinum, nú bakka vit á land, uppá Prestlandið. Men tibetur,

har var eingin steinur, tað var ein sløtt hella. Sofus leggur beinavegin til merkis, at skrúvan bara mól, og at hann ikki var úrkoblaður. Vit hyggja eftir skrúvuni, hon var í finasta lagi, har var einki fyri henni. Og so legði eg róðrið yvir borð, og so fóru vit av aftur, tað var ein grúligur blámur. Seinni tá vit fyrstu ferð vóru á beding í Havn, sigur Jógván í Skálum við meg: "Her hevur onkuntíð verið hart undir! Tað er tað, sum er." Hann hevði frætt um tilburðin frá Dánjali á Dul. Men tað stóð nógv á mær ta løtuna, skal sigast.

Komu í ódnarveður
Tá vit so eru komnir 70 fjórðingar úr Føroyum, kemur eitt himmalsins ódnarveður av landnyrðingi. Vit hövdu seglini uppi. Vit gingi við eini øtuligari ferð yvir eftir, og veðrið tað forfylgir okkum, tað bleiv bara verri og verri. Eg setti so kós ímóti Vestmannaoyggjunum, men vit sóu ongantíð Vestmannaoyggjarnar. Tað var tann kalandi stormur, tað var orkan!

"Vón" var, sum ein proppur í sjónum, fór sendandi eftir bylgjunum, uttan nakað sum helst

fjas. Vit hövdu nakrar 20 oljutunnur, sum vóru væl stúvaðar í lastini, tað máttu vit hava til at taka. Annars var einki í lastini, slíkt ger ein bara, tá ein er ungur og óroyndur, men tað gekk! Men tá vit so loksins eru komnir út fyri Grindavíkina, var eg í iva, um eg skuldi halda á Reykjanes.

Eg miðaði, vit hövdu tá skattað dýpið, eg helt meg vera kunnugan við hesa leiðina. Nú kemur róp í, tí onkur sær brim fyri stavn. Eg bleiv sera skakkur og helt, at hetta kundi ikki bera til, tí vit vóru ikki komnir so langt. Vit skatta so aftur dýpið, men nei! Hetta passaði ikki eftir dýpinum. So koyra vit á aftur - tá var veðrið linkað eitt sindur - og ikki sóu vit Reykjanes, fyrr enn tað var aftur út, um stýriborð. Tað var eitt bragd frá okkara síðu at fara úr Føroyum sum teir fyrstu við einum nýbygningi og soleiðis óroyndir í nógvum lutum og vinna fram til Reykjavíkar.

Sóu hangarskip
Tá vit so koma inn á Reykjavík bera vit eyga við eitt rættliga stórt skip, sum stendur uppi á landi. Bretar vóru tá longu komnir til Íslands. Men hetta var eitt amerikanskt hangarskip, sum var farið á land í tí herviligu ódnini, sum júst hevði verið. Tá vit leggja at í Reykjavík, komu íslendingar oman á bryggjuna fyri at síggja "Vón". Teir fingi tað ikki at passa, at føroyingar hövdu megnað at bygt eitt slíkt skip, teir noktaðu blankt at trúgva tí.

Reiðarið, sum hevði leigað "Vón" hevði lovað

Sigurd í góðum árum

at útvega okkum eitt spæl, og tað skuldi standa klárt á bryggjuni, tá vit komu, men har var einki spæl. Eg biði so ein smiðjumeistara í Reykjavík um at útvega mær eitt spæl beinavegin. Hann fór í gongd við at kanna málið, hann kemur so umborð aftur og sigur frá, at eitt spæl stendur uppi á Ísafjørðinum. Eg hugsaði við mær sjálvum, at skula fara allan vegin upp til Ísafjørðin eftir hesum vælsignaða spælinum, men tað spælið fingi vit so til Reykjavíkar eftir eini viku.

Har lógu vit so og biðaðu og pindust av at hoyra um alla sildina, sum hini skipini fingi. Tá spælið var framkomið, bleiv arbeitt nátt og dag fyri at gera tað klárt, og hettaspælið kom at roynast væl! So mikið væl, at vit kundu hiva bátarnar upp, tað var tað sum var so neyðugt við tí.

Loksins til fiskiskap
Og so sleppa vit endiliga avstað! Reiðarið, vit fiskaðu fyri, "Alliance" í Reykjavík, vóru stak fittir menn. Ein, sum hevði verið stýrimaður hjá teimum, umborð á einum trolara, sum nevndist "Goðanes", bleiv trolbassar hjá okkum umborð á "Vón". Avtalan var, at vit skuldu landa á Dagvaldareyri í Eyjafjørðinum, og í Djúpuvík. Vit fara so runt Ísland, koma norðurum og fara so inn í Djúpuvík. Vit hövdu okkurt, sum vit skuldu leggja upp á land, og har fingi vit eisini nótina umborð. Talan var um eina stóra nót, eina trolaranót, og tung var hon. Bátarnir lógu norðan fyri Nesið, tá

var komið út í juli-mánað.

Vit kasta so norðan fyri Nesið, og vit fingi hampiliga stórt kast, eg vildi vurdura tað til eini 400-500 mál. Tá vit hövdu hála 6 "hauðar" upp úr nótini, tá skrædnaði hon øll, sum hon var, niðri frá lúningini. Eg má viðganga, at tá trúði eg, at bara alt fór. Nógvir trolaramenn vóru umborð, og bassarnir vóru tveir - báðir vóru íslendingar - og vit fingi so gjørt nótina aftur ta náttina.

Tá eg legði meg til hvíldar hesa náttina, droymdi eg ein góðan dreym. Fyrsta eg hevði skaffað morgunin eftir, fari eg at prátta við trolbassan. Vit lógu framvegis millum øll skipini norðan fyri Nesið. Og ikki tykkum at siga, sildin kemur ikki upp um náttina, tað er best at royna eftir henni í lýsingini. Tá á døgum var einki, ið æt ekkoloddi, vit máttu líta á okkara egna innlit, brúka eygu og skil! Eg sigi við trolbassan: "Her er so nógv alda, at vit gera rætt at fara suður um Nesið!"

Hann bleiv liggjandi við eini lítla ond av landnyrðingi, tað ger hann ofta har norðan fyri Nesið. Og vit fara so suður um Nesið, hetta var á 30-ára føðingardegnum hjá Marthu, 17. juli 1940. Og tá gekk skjótt og væl, 12 tímar seinni sigldu vit inn at avreiða við fullari last, og fullari dekslast. Men nú er tað, at trolbassurin hjá okkum ikki torir at sigla norður um Nesið. Eg bað hann bara tørna inn, tí hetta skuldi eg nokk klára. Eg sigi so við Tummas og alla manningina, at tað skuldi eingin annar

Sofus Eliassen (1911-1993) installeraði motorin umborð á "Vón" saman við bróðuri sínum. Sofus var við "Vón" øll krígsárini

Jacob Oluf á Lakjuni (1916-1999) var eisini við "Vón" krígsárini

“Vón” teknað í 1949
av norðmanninum,
Ole Stoltenberg

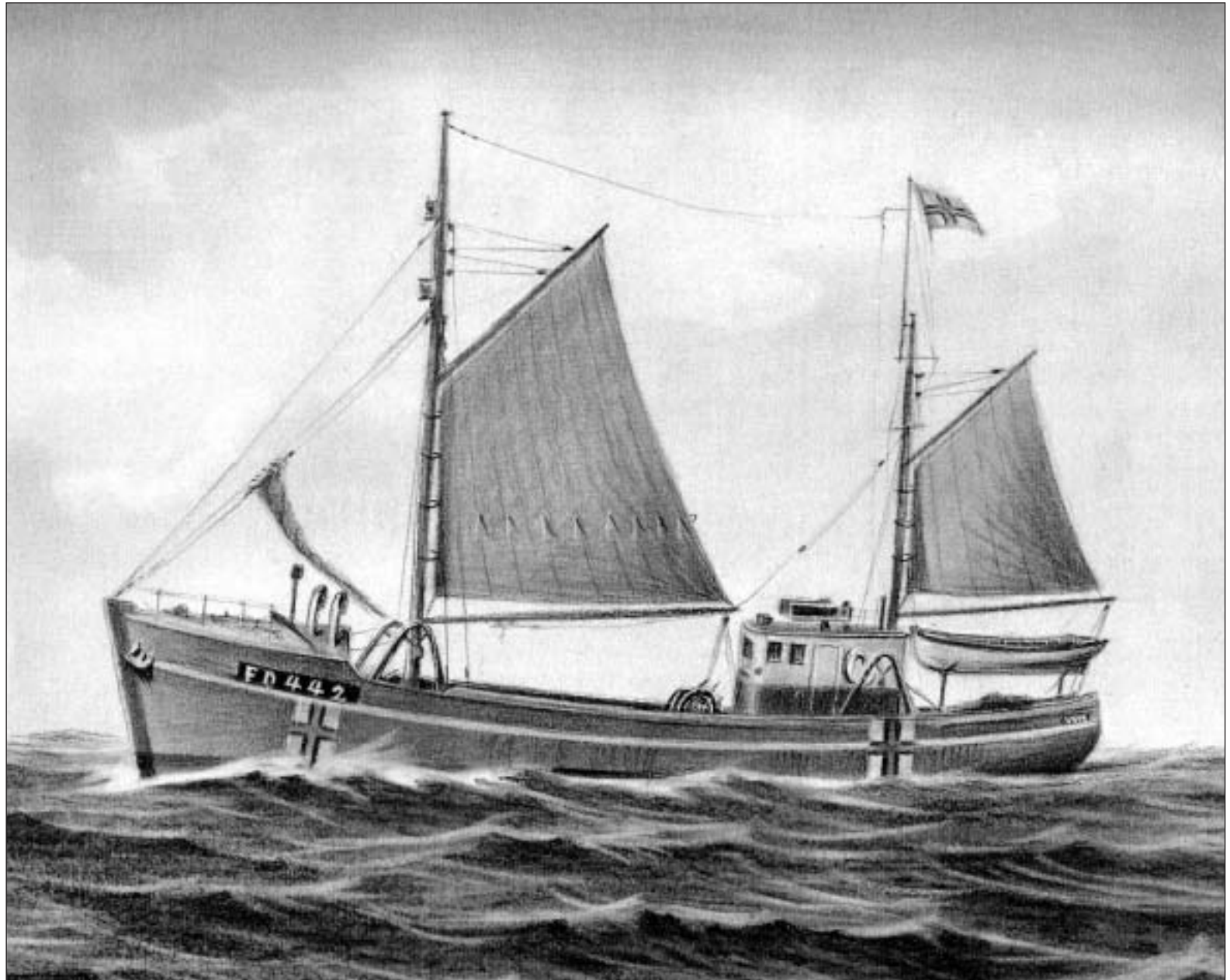
maður tórna inn, allir skuldu leggja presending yvir dekslastina. So negldu vit dekslastina so gott, sum vit kundu, vit høvdu nógvan seym umborð, og sild lá líka fram ímóti bakkanum, so um eitt lítið brot ella sjógvur kom á, so rann hann av út aftur. Og so lögdu vit tað soleiðis, at tað var hægst á miðjuní.

Eg so at stýra, og Sofus var undir liðini á mær við regulatorunum, og tað gekk. Vit komu norður um í øllum góðum, og sloppið var. Men í Íslandi er altíð leingi at sigla, og vit høvdu eisini mótvind, so vit kundu ikki koyra fulla ferð á. Sunnudagin eftir høvdu vit 7.000 mál, tað var eingin bátur, sum stóð okkum kurl. Hvørt mál er tað sama sum 135 kilo.

“Boðasteinur” kom at preia okkum, meðan vit liggja og bota nótina, Jacob Oluf (á Lakjuni) prátaði við Edvard, sum fortaldi honum, at “Kyrjasteinur” hevði 7.000 mál, og sjálvir høvdu teir um tey 4.000. Tá eg frætti hetta, biði eg Jacob Oluf ringja teir upp fyri at vita, hvussu nóg mál teir høvdu, fyri at vita hvør hevði meir, vit ella “Kyrjasteinur”. Og tá samanum kom, høvdu vit meir enn “Kyrjasteinur”, eini 200 mál meir enn hann. Men hjá “Boðasteini” royndist ikki heilt so væl.

Manningin
Eg hevði sera gott fólk umborð. Bestimaður var, Tummas í Gerðinum, svágur (Giftur Binu, systur Sigurd). Annar stýrimaður var Petur Hentzar, bróðir, og tíðum Jóan Jakku, bróðir. Poul Andrias og Sofus, teir høvdu motorin. Eg legði eina við at hava góðan motorpassara, tað høvdu mínar egnu royndir sum motorpassari - smyrjari umborð á “Seagull” og “Sólaris” lært meg.

Nakrir eru á lívi enn (í 1989). Jóhan á Plógv var við, Kristian Ellingsgaard, Jacob Oluf á Lakjuni og Dánjal á Longini, svágur. Vit fóru so inn á Reykjavík, áðrenn vit fóru heim aftur, og lögdu nótina og alla útgerðina upp á land. Eftir hetta sigldu vit heim, og júst í hesum døgum kom ein ótrúlig vend í øllum viðurskiftum heima í Føroyum. Vit vóru burturi í góðar 2 mánaðir hendan túrin, frá 24. juni til 24. august, og manningin fekk yvir 3.000 kr. í

part, sum var ein fantastisk inntøka eftir tátíðar málstokki. Í egnan part fekk eg 9.335 kr. At fáa so stóra inntøka var sum at vera loystur úr einum stórum hafti.

Keypa fisk

Júst hesa fyrstu tíðina merktu vit ikki nóg til kríggið. Onkrir av hinum sóu týskar flúgvarar, men vit lögdu ikki merki til nakran. Sæð í ljósinum av góðu inntøkuni frá Íslandstúrinum, sá eg meg færan fyri at leggja meg heima nakrar túrar, og eg bað Jóan Jakku, bróðir um at vera skipara. Tá fóru vit í holt við at keypa fisk úr Íslandi, og “Vón” var so nakrar túrar fram til jóla, tá bleiv lagt stilt.

Teir seldu fyri høgan prís niðri í Aberdeen. Einkin føroyskt skip fór longur enn til Aberdeen og Fleetwood hesi árin, meðan kríggið leikaði á. Sunnanfyri bleiv lagt eitt stórt minubelti, so har var ikki ráðiligt at fara. Tá eg sjálvur var heima, og Jóan Jakku færdi “Vón”, kom tað heldur ikki fyri, at teir blivu álopnir av týskarunum.

Fingu tangar

Komnir inn í 1941 hava vit enn tann trupulleika,

at vit hava ongar tangar. Og ikki var tað ráðiligt at dríva fiskiskap við ongum tangum. Eg fekk játtað stál frá Kjølbri á Klaksvík, hvussu hann bar seg at, at fáa fatur á hesum stálinum, veit eg ikki at siga. Albert Samson í Klaksvík, sum var giftur við systur mínari, Jovinu, bleiv fyrsti færoyingur, sum sveisaði tangar umborð á skip! So hann var eisini við til at skriva søgu. Fyrsta skipið, Albert sveisaði tangar til í Føroyum, var “Polo”.

Tá Albert so var liðugur við tangarnar á “Polo”, sveisaði hann tangarnir hjá “Vón”. Hendan veturin fara vit aftur at keypa fisk, men nú gjørdust íslendingar so hóvnir, at teir kravdu, at vit færoyingar skuldu gjalda teimum fyri fiskin í amerikanskum dollarum, so frekir vóru teir!

So ein dagin eri eg niðri hjá Jákupi Haraldsen, keypmanni her í bygdini (Fuglafirði) - vit vóru bestu vinmenn, líka til deyða hansara. Eg spyrji so Jákup, um hann átti nakrar dollarar. Hann svaraði: “Oh, plenty of dollars!” Jákup hevði nógvan klippfisk, tá kríggið brast á, og hevði tað eydnast honum at selt henda klippfiskin til Amerika. Hann bleiv

fluttur yvir við “Sannu” og “Mjóvanesi”. Eg taki so í hondina á Jákupi og sigi: “Fifty-fifty”, allar útreiðslur og manningapartur burtur av, og so býta vit báðir restina í helvt!”, og hann tók í hondina á mær, og vit vóru samdir. Har bleiv einki fest á blað.

Niðri í Aberdeen fingur vit peningin útgoldnan í pundum - eitt pund tá var 22,40 kr. - men íslendingar kravdu dollarar, teir trúðu ikki upp á bretska gjaldoyrað. Herurin var jú ríkin á sjógv við Dunkerque (í Fraklandi), og tá var ræðuliga illa statt hjá eingilskmonnum.

Bjargaðu “Esther”!
Men hvussu var og ikki: Í januar 1941 fara vit upp til Íslands, og tá vit komu upp til Íslands, vóru 22 skip á Hornafjørðinum. Tað var lagt í hendurnar á Jákupi Haraldsen at útvega fiskin, tann partin hevði eg einki við at gera. Vit fóru í seinna endanum av hesum 22 skipunum.

Tá vit hava ankrað, kemur eitt himmalsins ódnarveður og orkan. Tá vóru tað tvær orkanir, ið gingu yvir Ísland, og drúgt var hetta illveðrið. Í hesum tíðarbilinum, meðan vit liggja inni á Hornafjørði-

num, meðan hesar orkanir ganga yvir Ísland, tá vóru vit við til at bjarga 5 skipum út av landi, har ímillum “Esther” og “Elsu”. Vit tóku “Esther” út einaferð tá hon lá uppi á landi, vit høvdu annars nóg mikið við at bjarga okkum sjálvum av tí, at vit fingur eitt so ringt pláss.

Á Hornafjørðinum er ein stórur ósi - ella áir, sum savnast saman - men tað lagna er, at har er flóð og fjøra, so nógvan virkning hevur sjógvurin uttanfyri. Tað er ikki eitt heilt, men eitt trongt sund, man siglir ígjøgnum. Tá er tað, at skiparin á “Esther” kemur umborð til mín og biður um okkara hjálp, men manningin hjá mær helt hetta vera óðamannaverk.

Og har hevði Esther” endað sínar dagar, um ikki vit hjálptu teimum, men henda bjargingin skaddi “Vón”. Vit fingur ikki mastrina tætta eftir henda dagin. Vit lögdu so 10 stórar bilringar rundan um mastrina. Vit fóru inn til síðuna av “Esther” við duppultari ketu, settu so “fullspeed” á - eitt óðamannaverk - vit lótu veiðaran liggja í bakborð, og kjevaðu. “Vón” legði seg á liðina, næstan á lúnningina í vatn, og knappliga

brestur kjevin, og hann tekur pábygdu lúnningina upp av - tað var 14 tummar høgt, halddekk omanfyri lúnningina - og tað fór sendandi upp frá, sum ein píkur, langa leið og vit bóru ikki eyga við tað aftur.

Tá vit so best hava fingið “Esther” leysa, kemur skiparin umborð og sigur, at “Esther” orkar ikki meir. Eg hevði annars lagt honum eina við, at hon skuldi tømast fyri ís, og teir so gjørdur. Tað var eitt ræðuligt baks hjá teimum, teir tømdu “Esther” fyri 40 tons av ísi, ella meir. Skiparin boðar frá, at hann óttast fyri, at “Esther” fer at søkka.

Tá fóru eg og Sofus og ein annar og loystu lensipumpuna hjá “Vón”, fóru umborð á “Esther” við henni og settu hana til beint við maskinuna, og har fingur vit so pumpað hana lens so svinghjólíð kom undan, tá var manningin á “Esther” útlúgvað.

Vit fingur so lagt tvørtur um svinghjólíð, og so helt lensipumpan hjá okkum skipinum lens, og soleiðis bleiv Esther bjargað. Og tað má eisini góðskrivast okkum, at “Esther” flýtur tann dagin í dag. Skiparin var so ovurfegin fyri hjálpin, at hann helt fyri, at eg

skuldi bara eiga skipið! “Esther” fór síðani á Seyðisfjørðin, og hendan túrin niðri í Aberdeen seldu teir fyri 6.000 bretsk pund. “Seglhúsmenninir” í Klaksvík blivu ríkmenn av “Esther”! Og væl gongst hjá henni framvegis (1989). Tað er fantastiskt.

Fingu ikki fatur á meklararum!

Nú var tíðin búgvín hjá okkum at fara at keypa fisk, men enn hevði ongin av okkum borið eyga við henda vælsignaða meklarar hjá Jákupi Haraldsen. Eg hevði verið nakrar ferðir á landi, men hann var aldrin at hitta. Eg bað Jákup Oluf koma við mær niðan á telefonstøðina, eg kendi ein mann í Vestmannaoyggjunum, sum æt Pétur Eggertson, kontaktaði hann og spurdi, um hann kundi útvega mær fisk. Hann sigur við meg, at teir høvdu 60 tons tøk, sum teir ikki áttu eitt skip til. Eg sigi við hann: “Vælsignaður veri tær, lat meg fáa tað! Lat meg fáa fiskin, prísinn kunnu vit altíð tosa um. Eg vil keypa hann allan, sum hann er, upp til 100 tons!”

Vit gjørdur so klárt at fara, og eg bað um loðs at koma og føra okkum út av Hornafjørðinum beinanvegin. Hesin hevði mest sum hug at aftra seg, men eg gjørdi honum greitt, at vit skuldu avstað, við ella uttan loðs! Hann vildi frítt, hvar vit fóru, men eg gjørdi honum greitt, at tað skuldi hann ikki blanda seg í, hann skuldi bara loðsa okkum út, tí tað var hansara plikt.

Vit fóru síðani til Vestmannaoyggjarnar, og har brúktu vit ikki meir enn 6 tímar til at fylla lastina, so tað gekk skjótt og væl, men vit ísaðu fiskin ríkiliga nógv. Hetta var ein sunnudag, og eingin banki var opin. Men tá byrjaði meklarinn at gerast stívrur, eg royndi at útgreina fyri honum, at Jákup Haraldsen skuldi útvega pengarnar, og eg skuldi útvega skipið. Men fyri at loysa upp fyri hesum fyrisló eg, at vit skuldu fara niðan til Pétur Eggertson. Eg gjørdi so greitt fyri Eggertson, at eg bæði var skipari og átti skipið, og at skipið var tryggjað, men lastin var ikki tryggjað, og eg bað um at fáa lastina tryggjaða hjá teimum, so teir kundu fáa tryggingarpengarnar fyri fiskin, teir høvdu latið til “Vón” eftir rokning.

Eg lovaði teimum at skriva undir uppá, at blivu vit álopnið ella søktir og vunnu ikki leiðina fram til Aberdeen, so skuldu teir

eiga allar tryggingar-pengarnar, fyrst fyri fiskin, og helt eg at hetta mátti bera til. Lukkutíð, Eggertson gekk við til hetta, og vit sluppu so avstað, og komnir út á opið hav settu vit øll segl til fyri at kunna sigla so skjótt, sum tað bar til.

Inn til Føroya

Men vit høvdu orðrar til at leggja inn í Føroyum,

Vit høvdu telegraferað til Aberdeen, at vit skuldu landa hendan ávísan dagin, men vit vóru eitt sindur seinkaðir. Tá vit koma til Aberdeen, siggja vit skjótt, at har hevði verið ódnarveður, og av hesum ávum hevði dokkin verið stongd. So sigi eg við Sámál í Lambanum, sum altíð var við mær: “Sámál! Heldur tú ikki, at vit skulu fara inn?”, og var hann púra

at siga bjargaði mær, tí eg hevði ikki loyvi til slíkt. Á veg niður hendi eisini tað harmiliga, at Tummas, stýrimaðurin fekk nógván fepur, hann hevði yvir 40 í fepur, hann hevði lungna-bruna. So eg helt tað vera nyttuleyst at bíða eftir neyðugu skjølunum í Scrabster. Tí helt eg avstað, sjálvt um eg ikki hevði loyvi til at fara gjøgnum Pentland Firth

kemur niður við “Ekliptiku”. Eg minnst, at eg sat umborð hjá honum til klokkan eitt ta einu náttina, áðrenn teir á “Ekliptiku” fóru avstað. Vit lögdu út frá Aberdeen stutt aftaná, teir vóru farnir avstað, hetta gjørdist seinasta ferðin eg sá Jákup Heinesen. Jákup var sum ein pápi fyri mær, eitt vælsignað menniskja, og har til ógvuliga klókur, hann

málið hevði eg tørv á øllum pengunum fyri at kunna gjalda fyri útgerðina. Men eg setti meg so niður at rokna uppá tað munnligu avtaluna, vit høvdu okkara millum, og eg betalti honum eftir tí. Eg setti so upp, hvat “Vón” hevði lagt til góðar, og hann fekk helvtina av tí! Vit riggaðu so trol-útgerðina upp, og hetta gekk rættiliga skjótt fyri seg. Eg var stórt sæð nøgdur við útgerðina, men gálgnarnir vóru heldur veikir.

Vit lögdu so leiðina heim, men heimkomnir frætta vit, at “Ekliptika” og tvey Suðuroyaskip ikki vóru komin afturíftur. Eg hevði bitið merki í, tá vit sigldu fram við Peterhead, at har var okkurt merkiligt á vási, men hvønn morgun og hvørt kvöld var tað onkur, sum tók peiling av pyntinum á Peterhead, ið nevntist Kinnearhead.

Og so bumbaðu týskararnir, nakrir fóru vestur eftir, aðrir eystur eftir, og summir suður eftir, og aðrir norður eftir. Eg bar eyga við júst hesa peilingina nakrar ferðir, týskararnir høvdu okkurt í umbúna har, fyri mær at siggja! Ta náttina, tá vit sigldu upp aftur, var Jóhan á Plógv á vakt, knappliga rópar hann, at hann sær ein kavbát! Eg hugdi sjálvur, men bar ikki eyga við nakran kavbát sjálvur, og vit sigldu víðari við fullari ferð.

Eg vil siga, at tað, sum bjargaði okkum næst eftir Harrans hjálp, var, at vit sigldu so skjótt, tað var so nógv skúm frá skipinum, at um ein mina kom, so breyt skipið tær frá sær við brotunum! Tað uddi við minum, og fleiri ferðir kom róp í, um at minur vóru at siggja.

Men vit sluppu undan øllum hesum óndskapinum og komu upp aftur til Føroya í øllum góðum. Men júst tann morgunin, tá vit vóru komnir nakað langt norður um Kinnearhead, tá sóu vit týsk-bumbuflogfør í lýsingini, sum bumbaðu oljutangar, tað var ein ræðuligur logi, sum stóð upp ímóti himmalinum. Vit sigldu alla náttina, og tú skalt trúgva mær, at vit sóu logan, líka til tað lýsti, so stórur var hann! Hvussu ræðuligt har hevur verið, tað dugi eg lítið at ímynda mær.

Framhald í næsta blaði!

Sigurd var umborð á “Ekliptiku” seinastu ferð hon lá við bryggju í Aberdeen

fyrst inn á Havnina, og síðan norður til Fuglafjarðar. Petur Hentzar, bróðir, var ringur av krími, so hann fór í land, og ein, sum æt Hans David, kom umborð í staðin.

Vit lögdu síðani leiðina til Skotlands. Satt at siga høvdu vit ikki loyvi at sigla fram við skotsku oyggjarnar og strendurnar í myrkri, og har er eisini rættiliga óhøgligt nógvastaðni, har eru nógv flestar, hólmar og oyggjar.

Og tá vit koma í Pentland Firth, var myrkt, men eg setti kós beint ímóti oynni Stroma. Men nú byrja ljósvarpararnir at koma niður frá báðum síðum. Eg koyrdi kokkin, Kristian Ellingsgaard, fram á bakkan at halda vakt, tí eg mátti sjálvur stýra. Kristian hevði eina lummalýkt har frammi, og hann skuldi varskógva meg, um hann sá nakað! So bera vit eyga við brimið har við Stroma, og vit dreyga so inn um oynna, og hildu okkum innan fyri oynna, tí tá var norðurrák, og slætt var í sjónum, annars var nógvur vindur av landsynningi. Vit komu fram við Stroma í øllum góðum, og settu fulla ferð á ímóti Aberdeen.

samdur við mær. Men í næstu løtu kemur loðsurin at borðið, og rópar til mín: “Have you been to Scrabster?” “Eg mátti svara: ja, tí vit høvdu verið ein túr inni í Scrabster á veg oman til Aberdeen, eg hevði enntá fest klokku-tíðina niður á blað. Eg lá eina løtu og hugdi eftir løðum, tá peikar loðsurin og ger vart við, at havnin var stongd. Men eg gjørdi loðsinum greitt, at vit skuldu landa dagin eftir, tá var farið um midnátt.

Vit koma so inn til havnina í øllum góðum og lögdu at í fiskidokkini, og tað bleiv beinanvegin gjørt klárt at landa. So komu nakrir yvirmenn umborð fyri at inklerera skipið, meklarinn var eisini hjástaddur, hann starvaðist hjá “Bon Accord”. Teir vóru allir stás menn hjá Bon Accord, summir teirra hoyrdu til brøðrasamkomuna. Komnir umborð spyrja teir eftir skjølunum frá Scrabster, men í Scrabster høvdu vit ikki fingið nøkur skjøl, og teir gjørdust skakkir, tá teir hoyrdu hetta. Men tá tók eg lummaðókina fram og segði teimum, at vit komu til Scrabster tá og tá, og fóru tá og tá. Og hetta satt

í myrkri, tað var strangliga bannað av bretska flotanum. Eg kundi fyri tað verið skotin á staðnum!

Tað lögna við “Vón” var, at útstoytið á henni ljóðaði júst sum var tað dunið á einum flúgvum, sum var langt burtur, tað vóru nógv umsnaringar, 4 cylindrar, tað var eitt snøgt útstoyt. Júst, sum yvirmennirnir byrja at vísa brýr ímóti mær og tala at mínari ólóg-ligu sigling, kom læknin, sum hevði kannað Tummas, til okkum og sigur: “A very, very bad flu!”. Yvirmennirnir blivu so óttafullir av hesum læknaboðunum, at teir ruddaðu alt saman í einum og runnu upp gjøgnum leyttan. Hetta var ein góð sjón hjá mær at siggja, at siggja halaferðina í teimum. Vit selja so fiskin í Aberdeen, og júst henda dagin vóru vit einasta skipið á fiskamarknaðinum, tí havnin var jú stongd! So tað var væl megnað, at vit vunnu okkum inn til Aberdeen. Søluliga gjørdur vit ein rimmartúr, tað vóru nógvir pengar til avlops hendan túrin.

“Ekliptika”

Og hetta er júst sama ferðin, tá Jákup Heinesen

var eisini ein trúgvandi maður.

Tá vit lógu við bryggju har, bað Jákup meg koma ørindir í býin við sær, men tá hevði eg ikki stundir til tess, tí vit høvdu so nógv at rigga til. Undir krígunum var tað so statt, at ein kundi ikki gera nakað arbeiði, uttan í myrkri. Man mátti brúka dagin til at leggja arbeiðið til rættis, sum ein skuldi gera um kvöldið og náttina. Tað galt alt um kríggið, og av trygdarávum var ikki loyvt at arbeiða í dagsljósi.

Trolútgerð!

Ein dagin eg kom inn á skrivstovuna hjá Bon Accord, eg var har fleiri ferðir um dagin, tá spyrja teir meg: “Who is Jacob Haraldsen from Fuglafjørð?” Tá hevði hann telegraferað til teir, tí hann hevði hoyrt um rimmar-søluna hjá okkum. Júst ein av orsökunum til, at “Vón” fekk so góðan prís, var at vit sigldu so nógv skjótari enn hinir, og tí fingi vit ongan kassa koll-dømdan.

Jákup Haraldsen visti, sum rímligt var ikki, at eg tá var í holt við at innrætta “Vón” til trolfiskiskap, og til hetta enda-

Tíðindaskriv frá Klaksvíkar Sjónleikarafelag:

Skemtileikur í Klaksvík

Klaksvíkar Sjónleikarfelag hefur hesuferð valt at framføra leik, ið er bygdur á skaldsøguna “Frankenstein”, sum Mary Shelley upprunaliga skrivaði í 1818, um Dr. Frankenstein og skapning hans. Danin Thomas Malling hefur umskrivað skaldsøguna til skemtileik. Andrias Justesen hefur umsett leikin til føroyskt, eins og hann eisini umsetti “Mostir Charley”, “Renn fyri vívinum” og “Seks í Pyamas”.

Skaldsøgan viðger hóttanina, ið vísundin er ímóti mannaættini - at tað ber til at ávirka lív og deyða við vísundini, ja enn tá at skapa lív. Men vónleyst er kortini at hava tamarhald á støðuni og skapningurin letur seg ikki stýra.

Doktor Frankenstein, hefur funnið uppá ein løg, ið ger fólk ódeyðilig - í tynntum líki. Konsent-reraður er lögurin førur fyri at vekja lív í deyðan vevnað; at skapa lív. Ætlanin hjá Frankenstein er at sleppa undan deyða-

num, undan tí knossi tað er - eitt nú hjá konufólki, allatíðina at skula skapa lív. Við hesum lögnum slepst eisini undan tí ódámliðu nøringini. Lívið verður til á laboratorinum.

Og Frankenstein fær lív í ein skapning. Hesin skapningur er ikki vakur á at líta, hann er so ljótur, at hann verður útstoyttur, hóast hann hefur eina vakra sál. Men tá ið skapningurin fyrst er livnaður, er verri at kóva lívið. Søgan tekur fólk av bóli og

endar á ein slíkan hátt, ið eingin vildi trú.

Leikararnir eru flestallir gamlir kenningar við nógvum royndum á palli, tó eru onkur nýggj talent við fyrri fyrstu ferð. Tað er lagt upp til, at Klaksvíkar Sjónleikarafelag aftur í ár verður garanturin fyri, at nakað veruligt verður at flenna at á føroyskum sjónleikarpallum.

Leikstjóri er Jákup Veyhe, sum eisini leikstjórnaði “Mostir Charley”.

Frumframførslan verður leygardagin 26. oktober.

Svensk fisker overlevede på hundemad og havvand

Henda ótrúliga søgan stóð í donskum bløðum nú um dagarnar:

En svensk fisker, der drev rundt i Østersøen, har overlevet i 20 døgn på hundemad og havvand, inden han blev samlet op af den lettiske kystvagt. Han er nu indlagt på et hospital i Ventspils i Letland.

Den 61-årige Roger Edström var i sin nye fiskejolle stævnet ud fra Rådmanö i Stockholms nordlige skærgård for tre uger siden og havde fundet

lovende fiskevand ved Söderarm. Der ankrede han op med 20-meters vanddybde og lagde sig til at sove, fortæller han til den svenske avis Dagens Nyheters netudgave.

Da han vågnede, var båden drevet til havs. Batteriet var væltet, så syren var løbet ud. Derfor kunne han ikke starte motoren.

Mens båden drev rundt i Østersøen, klarede han

sig med nogle kartofler, grønne bønner og hundetørfoder, som han kogte til grød. Vandet fik han fra havet.

“Det havde regnet så meget, at vandet ikke var specielt salt,” fortæller han til avisen Aftonbladet.

Mens han drev rundt, blev han opdaget af en lettisk fiskekutter, der imidlertid på grund af kraftig søgang ikke kunne tage ham om bord. Det

kunne den lettiske kystvagt til gengæld torsdag.

“Det er et under, at han har overlevet,” fortæller Gundars Daudze, der er overlæge på hospitalet i Ventspils til Aftonbladet.

Roger Edström synes selv at tage oplevelsen med ophøjet ro.

“Der var så smukt på havet - med solopgange og solnedgange.”

/JP

Maskinmeistari søkist til Elfelagið SEV

Eitt starv sum maskinmeistari hjá SEV er leyst at søkja til setan frá 1. januar 2003 í samandi við, at ein av maskinmeistarum okkara fer úr starvi vegna aldur.

Starvið:

Talan er um eitt starv sum maskinmeistari á Eiðisverkinum, sum er undir leiðslu av leiðaranum av Fossáverkinum í Vestmanna.

Eiðisverkið umfatar í lötuni vatnorkustøðina á Brimnesi við byrgingum og uml. 25 km av samlitunlum við tilhoyrandi áarinntøkum og luftholum umframt rakstrartunlar v.m. Sjálv orkustøðin hevur í lötuni tvær vatnturbinur upp á 6,3 MW hvør.

Eiðisverkið verður fjarstýrt frá Fossáverkinum í Vestmanna, og er starvið tí undir vanligum umstøðum dagarbeiði.

Hafturat skal tann, ið settur verður, vera til reiðar at fáa álagt vaktgangandi maskinmeistaraarbeiði á Fossáverkinum í ávísum fòrum, fyri meginpartin sum avloysari í summarhálvárinum. Umframt rakstur og stýring av vatnorkuverkunum snýr hetta starvið seg eisini um m.a. stýring av øllum háspenningskervinum í meginøkinum.

Eisini kann í serstøkum fòrum vera neyðugt at fara til arbeiðis á Eiðisverkinum uttanfyri vanliga dag-arbeiðstíð.

Førleikakrøv:

Kravt verður, at viðkomandi hevur fulla maskinmeistaraútbúgving, t.v.s. viðkað maskinmeistarapróg ella 3 ára maskinmeistarskúlaprógv ella javnbjóðis útbúgving.

Hafturat er neyðugt, at viðkomandi hevur koyrikort til vanligan persónbil og er kroppsliga nóg væl fyri at kunna ganga í fjøllunum í sambandi við eftirlit við og arbeiði á áarinntøkum, byrgingum v.m.

Lønin:

Starvið er lønt sambært avtalu millum SEV og Maskinmeistarafelagið í 4. lønarflokki (tó so, at fyri ta tíð, viðkomandi avloysir sum vaktmeistari á Fossáverkinum, er talan um 5. lønarflokki).

Lønin verður ásett eftir starvsaldri.

Byrjunar- og endalønin í 4. lønarflokki er í lötuni netto ávikavist kr. 20.533,- og kr. 22.104,- um mánaðin. Hafturat verður goldið í eftirlønargjaldi tilsamans ávikavist kr. 1.905,- og kr. 2.051,- um mánaðin.

Umsóknir:

Umsóknir skulu saman við prógvum og møguligum ummælum sendast til Elfelagið SEV, Box 319, FO-110 Tórshavn, og skulu vera SEV í hendi í seinasta lagi tann 28. oktober 2002.

Nærri upplýsingar:

Nærri upplýsingar um starvið fáast við at venda sær til Pól Joensen, verksmeistara á Fossáverkinum á tlf. 424433 ella til Bjarka Hermansen, deildarleiðara á telefon 311366.

Elfelagið SEV · Telefon 311366 · Postboks 319
Telefax 310366 · FO-110 Tórshavn · E-mail sev@sev.fo

Avgerð í Kærustovninum: Fiskimenn eru settir uttan- fyri dagpengaskipanina

Tað var í fjør, at vit finga eina nýggja dagpengalóg, sum skuldi rætta uppá teir skeivleikar, sum vóru við gomlu lógini. Ístaðin eru fiskimenn beinleiðis settir uttanfyri lógina. Tað er neyðugt at fáa hetta rættað sum skjótast.

Fiskimannafelagið er nú um dagarnar gjørt kunnugt við avgerð, dagfest 10.9.2002, sum Føroya Kærustovnur hevur tikið um dagpening hjá ávísimum fiskimanni.

Her er talan um eitt sera prinsipielt mál, sum kemur at fáa avleiðingar fyri fiskimenn yvirhøvur.

Tað mest avgerandi sjónarmiðið er tann týðningur, sum kærunevndin hevur lagt í fyrbrigdið “mynstring”. Tað er rætt skilt, at mynstring merkir formel starvsseting við byrjan av túri. Men tað, sum er avgerandi her, er, at tá túrur er liðugur, eru fiskimenn avmynstraðir. Hetta merkir, at hóast umrøddi fiskimaður hevði farið við sama skipi, hevði hann ikki eftir útleggini hjá kærunevndini verið mynstraður, tá hann gjørdist sjúkur og ikki hevði kunnað farið avstað aftur.

Tað er ein serlig lóg um sjúkrapening til mynstraðar fiskimenn, sum er galdandi, tá menn fara sjúkir í land.

Hendan lógin er tískil ikki galdandi, um menn gerast sjúkir millum túrar. Tá er tað dagpengalógin, sum eigur at koma inn í myndina. Men avgerðin hjá kærustovninum sigur egentliga, at fiskimaður bert fær dagpening, um hann er mynstraður, tá hann gerst sjúkur. Her er fyri tað fyrsta ein onnur lóg, sum tekur við í slíkum førum, og tað ber ikki til at fáa sambært báðum lógum. Tískil eru fiskimenn sum heild útløkaðir frá tí persónskara sum dagpengaskipanin umfatir, og hetta merkir eisini, at teir sum gerast sjúkir millum túrar, og tískil ikki eru mynstraðir, eru útløkaðir frá rættindum at fáa dagpening sambært dagpengalógini.

Tað er heilt greitt, at her er antin nakað heilt galið við nýggju lógini um dagpening ella við avgerðini hjá kærunevndini, og vilja

vit føra fram hesar almen- nu viðmerkingar:

Tað var verandi formaður í FF, sum í 1998 sum landsstýrismaður setti nevnd at endurskoða dagpengaskipanina. Hetta varð sjálvsagt gjørt fyri at dagføra skipanina, nú hon hevði virkað í 20 ár, og har hædd ikki varð tikin fyri samfelagsbroytingum alla hesa tíð.

Óheppin orðing Sæð í bakspeglinum kann nú siggjast, at orðingin viðvíkjandi sjómonnum kundi verið meira heppin, um hon í heila tikið skal vera við.

Men grundreglan í dagpengalógini er jú, at “*dagpeningur kann veitast til løntakarar.*”, og í viðmerkingum til lógina verður sagt, at “*sum løntakari sambært hesi lóg er at meta: ein persónur, sum hevur ein arbeidsgevara, frá hvørjum hann fær løn fyri egið arbeiði, sum hann fremur fyri arbeidsgevaran.*”

Tað er eingin ivi um, at ein “vanligur” fiskimaður fult út lýkur hesa definition. Tí er tað heilt óneyðugt at hava eitt ískoyti viðvíkjandi sjómonnum við føroyskum fari. Hinegin kann tað vera relevant at hava sjómenn við útlenskum fari við, tí her hava verið talan um tolkingartrupulleikar áður.

Men tað kann so ikki á nakran hátt hava verið ætlanin við lóggávuni at avmarka rættin hjá fiskimonnum í mun til aðrar løntakarabólkar, og tað verður heldur ikki nevnt í nakrari viðmerking. Ein slík avmarking vildi verið í stríð við allan góðan lóggávusið.

Tað, sum er hent, er, at gamla lógin hevur umfattað fiskimenn sum hava verið “forhyret”. Hetta er í nýggju lógini á føroyskum blivið til “mynstraður”. Munurin millum hesi bæði orðini er minimalur, men tolkingin hjá kærunevndini ger serstakliga stóran mun fyri tey, sum verða rakt.

Fiskimenn settir uttanfyri lógina Tá vit hyggja at § 3 í lógini um dagpening, skilja vit orðingina sum eina generella áseting um, at lógin umfatar menn, sum vanliga mynstra. Við eini slíkari útlegging kundi mannagongdin verið tann sama sum frammanundan.

Nú hava vit eina útlegging, har nakrir fiskimenn verða settir uttanfyri lógina, hóast teir lúka treytirnar í § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1, umframt tað, at tað kann við stórarí vísu siggjast, at hesin kærarin hevur havt inntøkumiss. Víst skal verða á, at lógin annars gevur ymsar møguleikar fyri undantøk frá høvuðsreglunum.

Fiskimenn seta seg ikki hendur í favn Her skal eisini leggjast aftrat, at tað er í stríð við føroyska siðvenju á arbeidsmarknaðinum, tá Almanna-stovan kann áseta, at tá eitt skip liggur, so hava menn onga inntøku mist, og tí eiga teir ikki dagpening. Tað man vera sjáldan, at menn seta seg hendur í favn í eini slíkari stöðu. Royndir vísa, at teir eru altíð til reiðar at taka onnur arbeiði, meðan skipið liggur. Tað kann vera at fara við øðrum skipi, meðan bíðað verður, at rógva út ella snøgt sagt taka teir tímar, sum kunnu fáast á landi.

Má rættast sum skjótast Tað er eingin ivi um, at her er talan um ein rættliga kiksara í lóggávuni, sum ikki er fangaður, hóast lógin er farin gjøgnum nógvar hendur. Tí kann eingin skylda uppá nakran.

Men sum vit hava fingið upplýst, eru avvarðandi myndugleikar gjørdir varir við stöðuna, uttan at teir hava látist um vón. Hetta

er í hvussu er átaluvrt.

Men tað sum umræður nú, er at fáa hetta rættað sum skjótast við eini lógarbroyting. Og hetta kann lættliga gerast við at taka burtur ávísingina til fiskimenn í lógartekstinum, soleiðis sum víst er á fyrr í greinini, og ein slík lógarbroyting má sjálvsagt vera galdandi við afturvirkandi kraft.

Reglan um “børn” má eisini broytast Tá lógin kortini skal broytast, eigur ein annar upplagdur skeivleiki, sum vit hava gjørt vart við fyrr, at verða rættaður. Hetta er reglan, sum sigur, at dagpeningur kann veitast persónum hvørs børn og hjúnarfelagi gerast álvarsliga sjúk, um tað av lækna verður mett alneyðugt, at persónurin er um tann sjúka.

Her hevur kærunevndin fyrr staðfest, at eitt barn í lógarinnar týðningi er eitt barn, sum er yngri enn 18 ár. Hetta merkir, at ein pápi ella mamma, sum fer t.d. niður á Ríkissjúkrahúsið við einum 17 ára gomlum barni, fær dagpening. Sami rættur er galdandi fyri ein hjúnarfelaga. Men “børn” omanfyri 18 ár og uttan hjúnarfelaga eiga ikki henda rættin at fáa ein við sær, sum kann fáa dagpening. Hetta er heilt greitt ein skeivleiki í lógini. Vit kenna foreldur, sum hava sitið kanska í ár hjá deyðsjúkum barni, men sum ikki fáa henda rættin, tí barnið er yvir 18 ár og ikki hevur havt hjúnarfelaga. Og í eini slíkari stöðu er tørvurin tann sami uttan mun til aldur.

Hetta kann heldur ikki hava verið gjørt við vilja. Tí skuldi tað ikki verið nakar trupulleiki at fáa eitt samt ting sum skjóast at fáa gjørt hesar rættingar.

Livandi steinar

“Komið til hansara, hin livandi steinin, sum væl varð vrakaður av monnum, men er útvaldur og dýrmætur hjá Guði, og latið tykkum sjálvar verða uppbygdar sum livandi steinar til eitt andligt hús, til ein heilagan prestaskap, til at frambara andlig offur væl toknað av Guði fyri Jesus Krist”

1 Pæt. 2,4-5

Jesus hevði mong og ymisk “eykanøvn”. Einum av teimum møta vit her: - Komið til hansara “hin livandi steinin”. Jesus var og er ein andligur steinur, klettur, grundstöðið, sum Guðs ríki byggir á. Guðs ríki er eitt andligt hús, andligur bygningur, grundaður á Kristus. Hetta er Guðs vilji, tí til hetta var hann útvaldur og dýrmætur hjá Guði.

Tann, sum við dópi og trúgv hevur tikið ímóti Jesusi, er komin á klettin, Kristus, at standa. Men ikki bara tað. Jesus ger samstundis viðkomandi til ein livandi stein í bygningi sínum. Jesus reinsar og halgar, ja, ger síni til prestar, fyri at tey skulu bera lív sítt fram sum eitt offur, væl toknað av Guði. Hvønn dag arbeiða Guðs børn í bygninginum og uppá bygningin, so hann blívur so stórus og sterkur sum gjørligt, áðrenn Jesus kemur aftur.

Ein prestur í Nakskov skuldi prædika yvir henda tekst á eini barnaguðstænastu. Fyri at gera sannleikan um byggingina av Guðs ríki meiri ítøkiliga, hevði hann verið hjá einum múrara og lænt nakrar tigulsteinar. Hann bað so børnini koma upp á kórsgáttuna, og gav teimum ein tigulstein í part, sum tey skuldu skriva navn sítt á.

Við steinum skuldu børnini so “byggja” eitt hús runt um doypifuntin. Tey so gjørdi, men vóru ivingarsom, tí bygningur teirra sá so ússaligur út. Tá øll børnini høvdu lagt sín stein upp á bygningin, byrjaði presturin at siga teimum, at Guðs vilji var, at alt lív teirra skuldi vera ein livandi steinur í hansara livandi bygningi á fold. Hann segði eisini, at skuldi Guð fáa sín vilja framdan við bygninginum, og skuldi bygningurin, Guðs ríki, røkka út til øll heimsins lond, so var alneyðugt, at hvør einstakur steinur var lýðin og gjørdi sín gerning, har sum Gud hevði sett hann.

Børnini skiltu myndataluna. Áminningin ljóðar tí - eisini til vaksna Guðs børn: - Latið tykkum sjálvar verða uppbygdar sum livandi steinar til eitt andligt hús, til ein andligan prestaskap, til at frambara andlig offur væl toknað av Guði fyri Jesus Krist.

*Kom, Guðs ríki, í mítt hjarta!
 Drag meg, faðir, tætt til tín,
 rek alt út, sum ilt er artað,
 styrk og halga hugin mín!
 Tak, Guðs andi, búgv í mær
 og í teim, eg havi kær,
 so vit glað við ongum iva
 velja øll í tær at liva.*

Ms.611

Staravegur 15 • FO-100 Tórshavn • Tel: +298 31 38 97
Fax: +298 31 38 83 • E-mail: jwimport@post.olvant.fo

"Jógvan Weihe"

Tann vælumtókta reyða svøvlalínan frá Sri Lanka, er aftur at fáa.

Hesar eru á goymslu: 3,5, 4,5, 5,5 og 6 mm.

Tilboð verða givin!

Føroya størsta úrval av pakkitilfari úr karton, bylgjupapp og plast innan øll vinnuøkir

Vit útvega eisini:
 Plastbakkar • Pakkibond • Tape • Merkir • Etikettir
 Knívar • Kittlar • Húgvur • Handskar • Svintur
 Ymisk tól til ídnaðin • Reingerðisevni • Íbindingarevni
 Plattar • Ráðgeving í tilevning av pakkitilfari

... sjálvandi til besta prísinn !!

FARPACK

Staravegur 5 • P.O. Box 3099 • 110 Tórshavn • Faroe Islands
 Telefon 35 30 00 • Fax 35 30 10 • e-mail: farpack@farpack.com
 www.farpack.com

PM-bólkurin:

- Heilsola
- fóm Isur
- ATLANTIC Kjøpmannahavn Sölufoðag
- Flutningur

Á røttum stað - til tíðina...

- Proviantur til skip
- Kappingarførir prísir
- Høgt tænastustøði

PM

P/F Poul Michelsen
 Hoyvíksvegur 74, P.O. Box 200, FO-110 Tórshavn, Faroe Islands
 Tel +298 31 46 50, Fax +298 31 81 63, e-mail: pm@pm.fo
 Eftir vanligu arbeiðstíð ber til at ringja til Gunnar Mohr á fartel 22 15 91

Postverk Føroya

Nýggj telefon- & faxnummur

Vit skulu gera vart við, at vit hava fínglð nýggj telefon- og faxnummur

Numrlni eru nú hesi:

Høvuðsposthúsið:
 Tlf: 34 60 00
 Fax: 34 60 01

Girostovan:
 Tlf: 34 61 00
 Fax: 34 61 01

Frímerkjadeldin:
 Tlf: 34 62 00
 Fax: 34 62 01

Posthúsin á bygð hava óbroytt nummur. Hesi eru at finna á heimasíðuni hjá Postverkinum www.post.fo

Telefontíðirnar eru:
 Høvuðsposthúsið: frá kl. 9:00 til 17:00
 Girostovan: frá kl. 8:00 til 16:00
 Frímerkjadeldin: frá kl. 9:00 til 15:00

www.post.fo
 Óðinshædd 2 • FO-100 Tórshavn • postverk@postverk.fo

SEV

Linjumaður søkist til Elfelagið SEV

Sókt verður eftir einum fólki at arbeiða saman við linjumonnum okkara í Norðstreyms.

Arbeiðið fevnir um hald og nýgerð av linjum, kaðalum og trafostøðum, og er fyrri meginpartin í Norðstreyms.

Einki beinleiðis útbúgvingarkrav er, men hava fólk við sveinabrævi sum elektrikari ella við aðrari viðkomandi handverkeraútbúgving so sum jarn- ella húsasmiðir fyrirum.

Nærri upplýsingar um starvið kunna fáast við at venda sær til Jón Nielsen, kaðal- og linjumeistara á tlf. 311366 ella 210464.

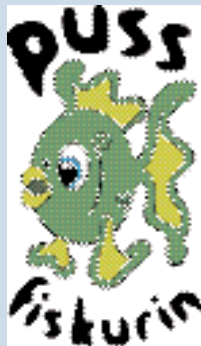
Umsóknir skulu saman við møguligum prógvum og ummælum sendast til Elfelagið SEV, Box 319, FO-110 Tórshavn, og skulu vera SEV í hendi í seinasta lagi tann 14. oktober 2002.

Elfelagið SEV • Telefon 311366 • Postboks 319 • Telefax 310366 • FO-110 Tórshavn • E-mail sev@sev.fo

Vit ótaka okkum at gera lýsingar fyri virkir og einstaklingar uttan meirkostnað fyri lýsaran
 Hótt farið tú bestu lýsingarav!aluna • Blaðið verður selt eittum sálpsmanninum

Lýsingar
 Tlf: 311569

Mamman: "Lítli Jan tók tey fyrstu 17 trinini í gjár..."
 - Heili 17 trin?
 - Ja, oman gjøgnum trappuna!

Abbin og abbadóttirin sita og prátar:
 - "Hevur gud skapt teg, abbi?"
 - "Ja, gud hevur skapt meg"
 Eina løtu seinni:
 - "Hevur gud eisini gjørt meg, abbi?"
 - "Ja, góða, tað hevur hann"
 - "Hmmm, hann er blivin nógv dugnaligari við árunum, ha?"

Lítla Ása var fyrstu ferð til brúðarvígslu, og tá alt var liðugt, spurdi hon mammuna:
 "Hví broytti konan meining mitt í øllum?"
 Mamman: "Hvat mein-ar tú við?"
 Ása: "Hon kom fram til prestin við einum manni, men fór avstað aftur við einum øðrum!"

- Hundurin hjá mær er fullur av lygn!
 - Tvætl, hundar kunnu ikki lúgva!
 - So? Snar? Hvussu sigur kettan?
 - Voff! Voff!

Hví eru bara kavamenn til og ongar kavakonur?
 - Bert menn eru nógv býttir at standa úti í kuldanum ein heilan vetur!

Fiskimannakona hevur listaframsýning

Jóna Rasmussen. Vinstrumegin hana er eitt listaverk, har ovari parturin ímyndar eitt trol og niðari parturin eina fiskatorvu.

Tað eru so nógv listafólk í Føroyum, at tað fyri so vítt ikki er so lægt, um tað er onkur fiskimannakona ímillum. Og tað er tað eisini. Ein fiskimannakona er Jóna Rasmussen, sum beint hevur havt framsýning í tí nýopnaða Gallerí Focus í Gr. Kam-bansgøta 20.

Jóna er "ekta" havnarkona, bæði foreldrini Pavla og Jens Guttusen eru og vóru kend havnafólk. Hon er gift við Ingolf Rasmussen, sum er ættaður úr Søldarfirði. Hann hevur

verið fiskimaður alt sítt vaksna lív og er tað framvegis, og hann hevur í eitt mannaminni siglt við grønlenskum trolarum. Nú er hann skipari á "Ljósafelli". Hann var ein av fyrstu trolaraskiparum hjá KGH, og tey búðu eisini í Frederikshåb í fleiri ár.

Hetta tilknýtið til sjógvin og fiskivinnuna hevur eisini verið íblástur hjá Jónu í hennara virki sum listakvinna.

FF-blaðið hevur verið á listaframsýningini hjá Jónu.

Niðast í høgra horni er ein ímynd av einum trolposa.

dagsins **MYND**

Fiskikapping í Klaksvík

Leygardagin 14. september var fiskikapping í Klaksvík til frama fyri Dragan. Nakað av fiskinum varð selt frá hesi "biluppboðssølu", meðan restin fór á ta "stóru" uppboðssølu. Álvur Zachariassen stendur í lastini á bilinum og heldur uppboðssølu.